

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO
U MARIBORU

SPOMEN - KNJIGA

20

1990. - 2010.

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO
MARIBOR

SPOMEN - KNJIGA

Naslov

SPOMEN-KNJIGA

Autor

Petar Lisjak

Izdavač

Hrvatsko kulturno društvo u Mariboru

Fotografije

Arhiv Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru, Petar Lisjak

Tisk

Grafis d.o.o.

Naklada

200 izvodov

Maribor, 2011

20

1990. - 2010.

Sadržaj

Predgovor	1
Čestitarske poruke povodom 20. obljetnice	3
Hrvati u Sloveniji-most suradnje <i>dr. sc. Svetlan Berković, veleposlanik</i>	5
Pomembna vloga društva pri povezovanju s slovenskim narodom <i>Franc Kandler, župan Mestne občine Maribor</i>	7
Društvu želim slogu i mir, radost i napredak <i>p. Valentin Miklobušec</i>	9
Djelovanje Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru	11
Okosnica djelovanja	13
Od ideje do osnivanja	16
Odjeci na osnivanje Hrvatskog društva u Mariboru	22
Humaitarno djelovanje	26
Predavanja	30
Likovna radionica	38
Dopunska nastava na hrvatskom jeziku	40
Interni časopis	42
Duhovne potrebe Hrvata katolika	54
Hrvatska katolička misija u Mariboru	57
Rukovodni organi	60
Druženja	73
Dvostruko državljanstvo	103
Prostorije Društva	105

Sjećanja-razmišljanja

Prvi počeci nastajanja Hrvatskog društva u Mariboru
Marijan Maček

Utemeljenje Hrvatskog društva-buđenje hrvatske svijesti
prof.dr. Šime Ivanjko

Identitet Hrvata u Sloveniji
prof.dr. Šime Ivanjko

Sjećanja na vrijeme mog mandata
dr.Maja Vetrih

Aktiviranje najmlađih u rad Društva
Ludvik Marušić

Status hrvatske zajednice u Sloveniji
Josip Kelemen

Prve mise na hrvatskom jeziku
Milan Vlašić

Priča o grbu Društva
Željko Desaty

Priznanja povodom 20. obljetnice

Plakete- priznanja za zasluge

Umrlí članovi HKDM

Završna misao

109

111

115

119

121

125

128

131

133

135

137

143

146

Predgovor

Jubilarna 20. obljetnica postojanja prvog hrvatskog društva osnovanog na nacionalnoj osnovi u Republici Sloveniji, Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru (HKDM), prilika je i obaveza, da se osvrnemo unatrag na prijeđeni put sa svim njegovim uzbrdicama, nizbrdicama i krivinama, kako bismo obnovili i učvrstili sjećanja na glavne aktivnosti i neke važnije događaje, da ne utoču u moru zaborava.

Već prilikom prihvaćanja zadaće, da sažeto u obliku spomen-knjige pripremim pregled dje-lovanja i razvojni put Društva u proteklom razdoblju bio sam svjestan, da je to odgovoran posao i da je nemoguće u cijelosti obuhvatiti sve bitne aktivnosti i događaje, pogotovo imajući u vidu, da za cjelokupno razdoblje ne postoje pisani dokumenti iz kojih bi crpio podatke. Naime, za pojedina razdoblja postoje vrlo pedantno i detaljno vođeni zapisnici, dok za neka razdoblja takvih podataka nema, jer se dosta dokumentacije izgubilo prilikom adaptacije društvenih prostorija, ili jednostavno nisu ni postojali. Uz pisane dokumente oslanjao sam se i na članke iz našeg internog časopisa i usmene informacije pojedinih članova.

U želji, da što cjelovitije obuhvatim zbivanja i aktivnosti, pogotovo imajući u vidu činjenicu pomanjkanja pisanih dokumenata za pojedina

razdoblja, zamolio sam više članova Društva, da se svojim prilozima u obliku sjećanja odnosno razmišljanja osvrnu na pojedine aktivnosti u proteklom razdoblju. Zahvaljujem svima, koji su se odazvali, jer su opisima i pogledima iz svog kuta gledanja upotpunili sliku o radu i zbivanjima u Društvu.

Trudio sam se, da realno i uravnoteženo obuhvatim što više relevantnih aktivnosti, i da unatoč pomanjkanju informacija i nepotpune dokumentacije, prikažem osnovnu nit djelovanja Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru u proteklom dvadeset godišnjem razdoblju.

Unaprijed molim za razumijevanje zbog učinjenih nehotičnih propusta.

Petar Lisjak

**ČESTITARSKE PORUKE
POVODOM 20. OBLJETNICE**

Hrvati u Sloveniji - most suradnje

Poštovani čitatelji,

Zadovoljstvo mi je što Vam se mogu obratiti u prigodi 20. obljetnice osnivanja Hrvatskoga kulturnoga društva u Mariboru.

HKDM je osnovano potkraj 1990. godine (pod nazivom Hrvatsko društvo u Mariboru), u svrhu okupljanja Hrvata koji žive u slovenskoj pokrajini Štajerskoj. Sa svojim je radom započelo u doba osamostaljenja Republike Hrvatske i Republike Slovenije, dviju prijateljskih susjednih zemalja, koje su potkraj 1980-ih i početkom 1990-ih bile prirodne saveznice u procesima demokratske društvene preobrazbe i pružanju otpora politici unitarističkih i velikosrpskih krugova u Beogradu. Tijekom Domovinskog rata, članovi HKDM, pod vodstvom svoga prvoga predsjednika, sadašnjeg počasnog konzula RH u Mariboru prof. dr. Šime Ivanjka, brojnim su akcijama prikupljanja humanitarne pomoći pomagali obrani svoje „stare“ domovine Hrvatske od velikosrpske agresije. Istodobno su na različite načine podupirali i proces izgradnje državnosti svoje „nove“ domovine Slovenije. U široj je javnosti malo poznat podatak da je jedan od članova HKDM bio i Josef Šimčík, prva žrtva slovenske borbe za neovisnost, koji je poginuo 24. svibnja 1991. tijekom prosvjeda Mariborčana pred vojarnom bivše JNA „Vojvoda Mišić“.

U ovom kontekstu želim naglasiti da je hrvatska zajednica na području grada Maribora i njegove okolice, kao i cijelokupna hrvatska zajednica u RS, vrlo dobro integrirana u slovensko društvo. Ona pritom ne zaboravlja svoje korijene i nastoji očuvati svoj nacionalno-kulturni identitet, kao i veze sa svojim matičnim narodom. HKDM pridonosi tome cilju nizom različitih aktivnosti - provedbom

kulturnih i športskih susreta, organizacijom različitih predavanja, tečajeva i radionica, kao i izdavanjem svoga Glasa, u čemu uživa punu potporu Veleposlanstva RH u RS. Osobito važnim smatram to što HKDM vrlo uspješno surađuje s Gradskom općinom Maribor, koja je, među ostalim, nedavno omogućila proširenje njegovih prostora.

Hrvati u Sloveniji, jednako kao i Slovenci u Hrvatskoj, svakako predstavljaju jedan od najvažnijih mostova suradnje dvaju prijateljskih naroda i država, koje dijele slična povjesna iskustva i grade zajedničku europsku budućnost. U sklopu procesa rješavanja određenih otvorenih pitanja u bilateralnim odnosima, nastalih kao posljedica raspada bivše jugoslavenske federacije, RH želi riješiti i pitanje statusa hrvatske zajednice u RS - kojoj, za razliku od slovenske zajednice u RH, još uvijek nije priznat status nacionalne manjine. U tom smislu pozdravljamo iskazanu dobru volju slovenske strane za razgovor o tome pitanju u duhu dobrosusjedstva i europskog partnerstva.

Zaključno želim izraziti svoje čestitke predsjedniku g. Josipu Kelemenu i svim članovima HKDM na 20. obljetnici početka djelovanja njihove udruge. Također im želim puno uspjeha u budućem radu, u kojem i dalje mogu računati na potporu Veleposlanstva RH u RS.

*dr. sc. Svjetlan Berković,
veleposlanik*

Pomembna vloga društva pri povezovanju s slovenskim narodom

Spoštovani ljubitelji kulture!

Kot župan univerzitetnega, športnega, turističnega in kulturnega središča sem vesel in ponosen, da v našem mestu deluje pisana paleta društev z različnih področij in iz različnih držav. Hrvaško kulturno društvo v Mariboru deluje v našem mestu že dvajset let in velja za prvo tovrstno hrvaško društvo v Sloveniji.

Mestna občina Maribor ima zelo dobre odnose s hrvaškimi mesti, zato mi je v veliko zadovoljstvo, da se tudi Hrvati dobro počutijo v našem mestu. Kot društvo opravlja pomembno vlogo v družbi, saj po eni strani skrbite za ohranjanje nacionalnih in kulturnih vrednot članov, po drugi strani pa težite k povezovanju članov s slovenskim narodom.

Maribor je mesto razvoja in priložnosti. Iz nekdaj industrijskega mesta se je razvil v univerzitetno, športno, turistično in kulturno središče.

Pred nami so številni pomembni projekti, ki bodo pomembno vplivali na razvoj in prihodnost mesta. Zlasti ponosni smo, da bo Maribor s partnerskimi mesti Evropska prestolnica kulture leta 2012. Projekt za nas predstavlja tako velik izziv kot tudi priložnost, da Evropi predstavimo ves kulturni potencial in ustvarjalnost, ki ju premoemo. Prepričan sem, da bomo s kakovostnim programom in skupnimi močmi izpeljali nepozaben kulturni projekt, s katerim se bomo leta 2012 vtisnili v kulturni zemljevid Evrope.

Pred nami je tudi pomembna športna prireditev Zimska univerzijada 2013, ki bo imela dolgoročne koristi in učinke za mesto Maribor, regijo in celotno državo.

Ob tej priložnosti vam iskreno čestitam ob 20. obljetnici delovanja društva in vam želim še veliko pozitivnih projektov v prihodnje.

Franc Kangler
Župan Mestne občine Maribor

Društvu želim slogu i mir, radost i napredak

Poštovani članovi Hrvatskog kulturnog društva!

Od srca zahvaljujem za poziv na proslavu 20. obljetnice ustanovljenja Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru.

Iz poziva također saznajem da sam uvršten u počasne članove Društva. To doista smatram čašću, tim više što se nikad nisam izravno angažirao u djelovanje Društva jer to nije ni bilo moje poslanje.

Kao svećenik i voditelj Hrvatske katoličke misije isticao sam, da Misija mora biti neovisna o Društву, a isto tako da Društvo, zbog svoje laičke naravi, mora biti neovisno o Misiji. Oba vida djelovanja, vjersko i laičko, usmjereni su na dobro istih naših ljudi, pa se uvijek mogu plodno i s poštovanjem pomagati i dopunjavati. Nama kao malobrojnom narodu s velikom raspršenošću po svijetu, to je i potrebno.

Misija može imati i svoje kulturne, karitativne, športske i druge sekcije, kao što to redovito i biva u Hrvatskim katoličkim misijama po svijetu, ali time laičkim društvima nije osporeno pravo da organiziraju isto takve vidove okupljanja i djelovanja. Uvijek i u svemu časno i pošteno. Ako sam takvim tumačenjem, stavom i postupkom zaslужio počasno članstvo Društva, još jednom hvala!

Radi svoga zdravstvenog stanja na proslavu se ipak ne mogu odazvati, i to mi je iskreno žao, a cijelome društvu želim slogu i mir, radost i napredak.

Budite svi i svaki od srca prijateljski pozdravljeni!

P. Valentin Miklobušec
prvi ravnatelj Hrvatske katoličke misije u Mariboru

**DJELOVANJE HRVATSKOG KULTURNOG
DRUŠTVA U MARIBORU**

Okosnica djelovanja

Gledajući sa sadašnje vremenske distance uočiti ćemo, da je razvojni put Društva u tjesnoj korelaciji sa povijesnim i društvenim zbivanjima, pa je tako i sama ideja o osnivanju Društva nastala na povijesnoj prijelomnici u vremenu raspada bivše države odnosno nastajanjem novih država osamostaljenjem pojedinih republika.

Pojedina razdoblja međusobno su se bitno razlikovala po sadržaju i intenzitetu djelovanja. Najintenzivnije je bilo početno razdoblje kad su se postavljali temelji Društva i trasirale osnovne smjernice budućeg djelovanja. Bila su to uzburkana vremena prožeta snažnim domoljubnim emocionalnim nabojem, koji je među Hrvatima bio dodatno generiran domovinskim ratom u matičnoj domovini Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini.

U svojoj drugoj domovini Sloveniji mnogi Hrvati stvorili su svoj dom i obitelji, našli nove prijatelje u svojoj životnoj i radnoj sredini, koja ih je s naklonošću prihvatile, školovali se, i stvarali uvjete za svoju osobnu egzistenciju. Međutim unutarnja potreba za očuvanjem svog nacionalnog i kulturnog identiteta, vodila je ka organiziranim oblicima djelovanja što je u konačnici dovelo do osnivanja hrvatskog društva.

Organiziranim oblikom djelovanja pripadnici hrvatske etničke zajednice u Mariboru jasno su izrazili želju i namjeru, da ne žele živjeti u kulturnoj ili nekoj drugoj izolaciji među većinskim slovenskim stanovništvom, već da svojim kulturnim djelovanjem žele doprinijeti jačanju dobrosusjedskih odnosa između slovenskog i hrvatskog naroda i biti most prijateljstva među dvjema državama.

U tom duhu postavljeni su osnovni ciljevi i zadaci navedeni u Pravilima hrvatskog društva (statutu HDM), među kojima valja posebno naglasiti osnovni cilj - udruživanje Hrvata na području Maribora i okolice radi zadovoljavanja zajedničkih nacionalnih, kulturnih, humanitarnih i rekreativnih potreba, te organizirano povezivanje s pripadnicima drugih naroda, posebno sa Slovencima (6. članak).

Valja također naglasiti, iako u nazivu društva стоји pridjev „hrvatsko“, da se u Hrvatsko društvo mogu učlanjivati i sudjelovati u njegovom radu i pripadnici drugih naroda odnosno etničkih zajednica.

Kroz realizaciju zacrtanih programa aktivnosti, Društvo djeluje u smjeru trajnog očuvanja nacionalnog identiteta i što uspješnije integracije naših članova u slovensko društveno okruženje, uz istovremeno usporavanje procesa kulturološke asimilacije odnosno akulturacije (postepenog gubljenja vlastitog kulturnog identiteta u procesu utapanja manjinskih etničkih grupa u prevladavajući model većinskog stanovništva).

Same aktivnosti u Društvu odvijale su se unutar sekcija odnosno ogranaka čiji intenzitet se razlikovao u pojedinim razdobljima. Sadržaj rada često je diktirala opća situacija u širem društvenom i političkom okruženju, a često je bila ovisna i o volji i spremnosti članstva, da se jače angažira na pojedinim segmentima djelovanja.

U početnom razdoblju prednjačila je humanitarna aktivnost prožeta snažnim rodoljubnim emocijama u kojoj je učestvovao vrlo velik broj članova. Težište djelovanja bilo je na prikupljanju humanitarne pomoći i zbrinjavanju izbjeglica.

Mnogobrojna predavanja na različite teme uz aktivno učešće brojnih naših članova u ulozi predavača uz ugleđne predavače izvana, predstavljala su osnovnu okosnicu djelovanja tijekom cijelog razdoblja.

Veliki broj članova uzeo je učešće u likovnim aktivnostima. Likovni stvaraoci izlagali su svoje rade na izložbama u našim društvenim prostorijama kao i izvan. Vrlo je pohvalno što su na likovnim radionicama sudjelovali i naši najmlađi, djeca i unuci naših starijih članova.

Brojni izleti, hodočašća, proslave dana državnosti Republike Hrvatske i Republike Slovenije, koncerti, domjenci, sportske aktivnosti i slično činili su zabavniji dio druženja, na kojima se okupljalo najviše naših članova i prijatelja. Na tim skupovima stvorena su brojna nova prijateljstva i poznanstva.

Uz pomoć Vlade Republike Hrvatske organizirana je Hrvatska dopunska škola za sve one, koji su željeli usavršiti svoj materinji hrvatski jezik, kao i one kojima to nije materinji jezik. Polaznici su se uz učenje jezika upoznali i sa nekim zanimljivostima iz hrvatske povijesti, zemljopisa i kulture.

Među veće projekte spada svakako interni časopis tiskan na hrvatskom jeziku, preko kojeg je članstvo informiramo o radu i aktivnostima u Društvu i koji ujedno predstavlja svojevrsnu poveznicu među članovima.

Da bi zadovoljili duhovne potrebe brojnih mariborskih Hrvata vjernika, Hrvatsko društvo u Mariboru već početkom 1991. godine organizira služenje nedjeljne svete mise na hrvatskom jeziku, uz pomoć Mariborske nadbiskupije (nadškofije), a od listopada 1998. godine počinje aktivno djelovanje Hrvatske katoličke misije u Mariboru, crkvene ustanove organizirane od strane Nadbiskupskog ordinarijata u Zagrebu, na inicijativu Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru.

Navedene glavne aktivnosti predstavljaju glavnu okosnicu djelovanja Društva o čemu će biti više riječi u nastavku.

Od ideje do osnivanja

Prva brojnija okupljanja Hrvata u Mariboru počinju još daleke 1971. godine na vjerskoj osnovi na nedjeljnim misama služenim na hrvatskom jeziku. Međutim to nije dugo potrajalo, pošto se među ljudi uvukao strah izazvan događajima vezanim uz »Hrvatsko proljeće«.

Tek 1990. godine kad počinju pucati prvi šavovi bivše države, rađa se ideja o ponovnom okupljanju. Nai-me, te godine u novoformiranom katedralnom crkvenom zboru Milan Vlašić upoznaje se Miroom Bračićem, dr. medicine, kojemu povjerava ideju o ponovnom okupljanju Hrvata na misama na hrvatskom jeziku, a kasnije istu zamisao prenosi i prijatelju u svom radnom kolektivu Marijanu Mačeku, koji ideju dopunjuje s prijedlogom, da se kreće u širi organizirani oblik okupljanja i druženja.

Pada odluka da se kreće u akciju za organiziranje hrvatskog društva na široj osnovi, pa ubrzo sazivaju inicijativni sastanak na koji pozivaju poznate i nepoznate Hrvate iz Maribora i okolice služeći se uglavnom telefonskim imenikom. Nažalost, odaziv je bio skroman, jer je kod nekih još uvijek bio prisutan strah i nevjericu, pošto se radilo o udruživanju na nacionalnoj osnovi što prije nije bila praksa, a društveno ozračje nije bilo baš pogodno za takve aktivnosti.

Inicijativni sastanak održan je 29. studenog 1990. godine u restoranu Novi svet u Jurčičevoj ulici, a pozivu se odazvalo deset najhrabrijih;

Milan Vlašić, Marijan Maček, Miroslav Bračić, Ivica Jurić, prof. dr. Mate Šimundić, Gojko Turudić, Miroslav Bosiljevac, Ratimir Šalinović, Krunoslav Šalinović i Tihomir Batorek.

Milan Vlašić

Marijan Maček

Odlučeno je, da se kreće u osnivanje Hrvatskog društva u Mariboru, da se za prvog predsjednika predloži prof. dr. Šimu Ivanjka, budući da prvpredloženi Marijan Maček zbog česte odsutnosti tu dužnost nije mogao prihvati, i da svi nazočni čine inicijativni odbor, te da se poduzmu sve potrebne aktivnosti za održavanje ustanovne skupštine.

Sastanak 3.12.1990. godine

Nakon više pripremnih sastanaka na kojima učestvuje sve više ljudi, slijedi osnivačka skupština održana 16. prosinca 1990. godine u Škofijskoj auli u nazočnosti osamdesetak sudionika, Hrvata i nekoliko Slovenaca, uz prigodni muzički program, kojeg organizira Mira Mracsek.

Na skupštini je izabrano vodstvo društva i usvojen statut – Pravila hrvatskog društva.

Prvo vodstvo Hrvatskog društva u Mariboru

Predsjednik: Prof.dr. Šime Ivanjko

Dopredsjednik: Miroslav Bračić

Tajnik: Milan Vlašić

Blagajnik: Tihomir Batorek

Izvršni odbor:

Prof.dr. Mate Šimundić, Josip Kulaš, Zlatan Turčin, Gojko Turudić, Rado Erceg, Ratomir Šalinović, Miroslav Bosiljevac, Mira Mracsek, Mijo Đžankić, Krunoslav Šalinnović, Marijan Maček i Niko Vrdoljak

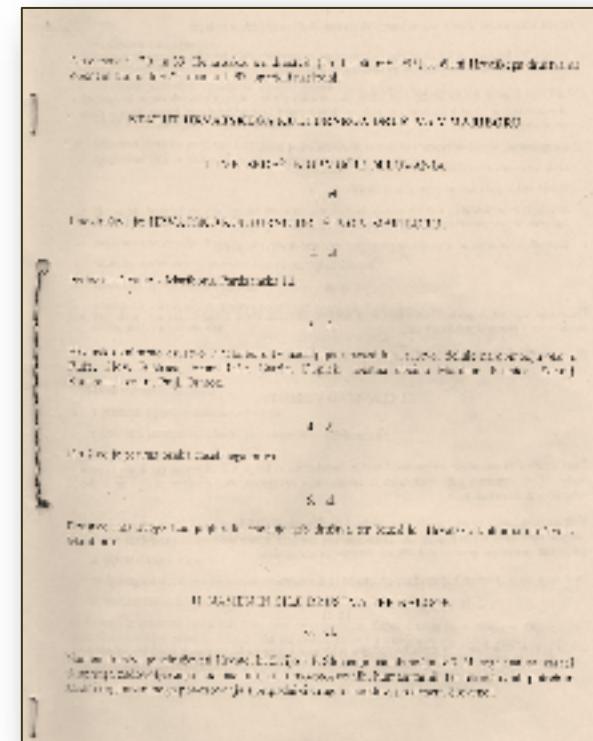
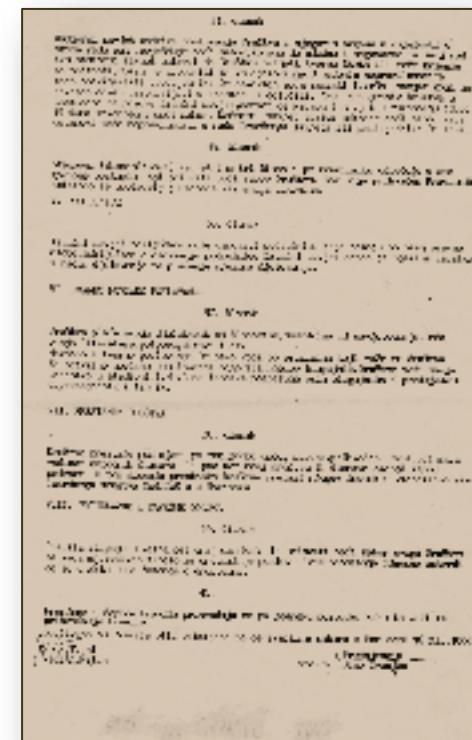
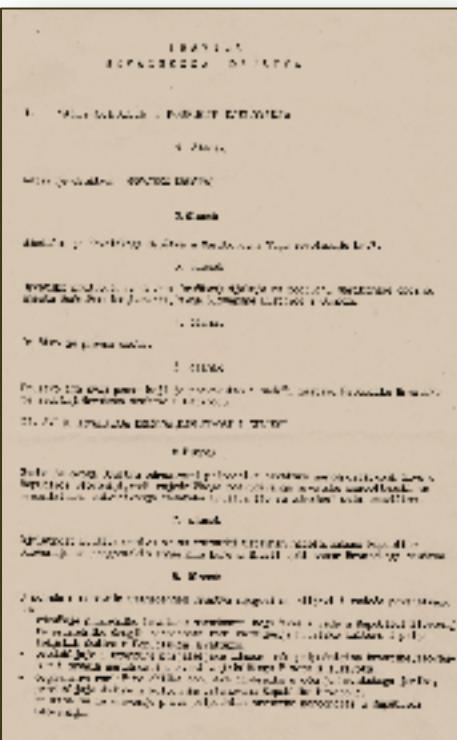

**Prof.dr. Šime Ivanjko
prvi predsjednik**

Na temelju prethodnoga zahtijeva, predanog na općunu odmah nakon inicijativnog sastanka (po zakonu je zahjev trebalo potpisati deset članova), slijedi Odluka broj 0016/4-S-024/-91 od dne 24.5.1991. izdana od strane republičkog sekretara za unutarnje poslove Republike Slovenije, da se Hrvatsko društvo u Mariboru upiše u registar društava upravnog organa za unutarnje poslove u Ljubljani.

Zbog uskladivanja s novim zakonom o društima glede djelatnosti, te odredbama glede materijalno finansijskog poslovanja, na redovitoj skupštini 22.3.1997. godine donesena je odluka, da se Hrvatsko društvo u Mariboru preimenuje u Hrvatsko kulturno društvo u Mariboru.

Na temelju te odluke Upravna enota Maribor dne 21.5.1997. godine izdaje Rješenje broj 026-01-01 /96-0510/13-MM o upisu promjene naziva u registru društava, koji se vodi u Upravnoj enoti Maribor. Hrvatsko kulturno društvo u Mariboru s matičnim brojem 9995484758000 upisano je pod rednim brojem 190.

**Statut Hrvatskog kulturnog društva
u Mariboru,
usvojen na redovitoj skupštini
22.3.1997. godine**

**Pravila Hrvatskog društva u Mariboru
usvojena na osnivačkoj skupštini 16. prosinca 1990. godine (prva i zadnja stranica)**

Bilješke Milana Vlašića

Prvi tajnik Društva Milan Vlašić marljivo i vrlo detaljno vodio je kronologiju početnih aktivnosti, koje su se odnosele na osnivanje Društva i aktivnosti nakon osnivanja. Iz navedene fotokopije vidi se kako je zabilježio dodađanja vezana uz održavanje osnivačke skupštine.

Odjeci na osnivanje Hrvatskog društva u Mariboru

U široj društvenoj slovenskoj okolini utemeljenje Hrvatskog društva nije bilo prihváćeno sa oduševljenjem, čemu su doprinijeli mediji, koji su u svojim vijestima istovremeno objavljivali utemeljenje Hrvatskog društva u Mariboru i političke Srpske demokratske stranke u Ljubljani, koja je nastupala protiv osamostaljenja Slovenije.

Tako je mariborska Večer na naslovnoj strani 17.12. 1990. godine donijela u istoj rubrici vijest o osnivanju spomenute srpske stranke i hrvatskog društva. (vidi prilozenu fotokopiju).

RTV Slovenija je u drugom dnevniku 16.12. 1990. godine izvještavala o oba događaja u istom bloku, tako da su gledatelji stekli dojam, da se radi osnivanju spomenute stranke i našeg društva sa istim ciljem štetnim za Sloveniju odnosno sa porukom javnosti, da će se novo osnovane organizacije boriti protiv osamostaljenja Slovenije.

To je u početku stvaralo mnoge poteškoće u radu Društva, a posebice su na to bile pozorne obavještajne službe.

Hrvatski mediji su pisali pozitivno o prvom organiziranju Hrvata u Sloveniji.

Ustanovili bodo Hrvatsko društvo

V nedeljo bodo Hrvatje ustanovili svoje prvo društvo v Sloveniji. Skupščina Hrvatskega društva v Mariboru bo ob 10. uri v Škofjski avli na Slomškovem trgu. Nadstrankarsko društvo Hrvatov, ki živijo v Mariboru in okolici, bo po ustanovitvi imelo začasni sedež pri društvu upokojencev na Slomškovem trgu.

»Društvo bo budilo kulturno in prosvetno samobitnost Hrvatov. Negovalo bo sožitje s slovenskim narodom in ostalimi, ki tu živijo. Članstvo ne bo samo hrvaško, vabljen je vsak človek dobre volje « je rekел Mate Šimundić, profesor srbskohrvaškega jezika na mariborski Pedagoški fakulteti, ki je pred petnajstimi leti prišel v Maribor iz Splita in je eden od pobudnikov ustanovitve. Pravi, da naj bi v Mariboru živilo vsaj 12 tisoč Hrvatov in da si Hrvatje in Slovenci niso bili nikoli tujci. Da je Zagreb četrto največje slovensko mesto ter da smo doslej preveč pozabljalni, da so med vojno tudi hrvaške družine sprejemale slovenske izseljence, je rekел Šimundić.

V Hrvatskem društvu bodo organizirali predavanje iz hrvaškega knjižnega jezika in književnosti, recitatorske ter dramske večere in pogovore, prirejali bodo tudi likovne razstave in glasbene koncerte.

VEČER, Maribor, 13.12.1990.

V Mariboru od včeraj HRVAŠKO DRUŠTVO

Včeraj je bilo v Mariboru v Škofijski avli ob odzvenu Lepe naše in Zdravljice ustanovljeno Hrvaško društvo. Pri ustanovitvi so sodelovali številni ugledni Mariborčani, ki imajo korenine v sosednji republiki. Uvodno je spregovoril dr. Mate Šimundić, ki je utemeljil potrebo po ustanovitvi društva, dr. Šime Ivanjko pa je predstavil program društva, kjer je zajeto med drugim dopolnilo izobraževanje in varovanje pravic. Člani društva se bodo dobivali enkrat na mesec, organizirali pa bodo tudi predavanja in dajali pravno in drugo pomoč članom ter skrbeli, da bodo dobro obveščeni o dogajanju na Hrvaskem. So odprto društvo, njihovo delovanje bo javno, člani pa so lahko tudi pripadniki drugih narodov, edini pogoj je, da živijo in delajo v Sloveniji.

Udeleženci ustanovitvenega zбора so za predsednika društva izbrali dr. Šimeta Ivanjka. V nastopnem nagovoru je povedal, da želijo, da bi bilo njihovo bivanje in življenje med Slovenci prijateljsko, radostno, humano in uspešno. S svojim delovanjem bodo nevtralizirali, kar jim ni prijetno. Razlogi zbiranja so obstanek in ohranitev njihove samobitnosti, kulturno ozaveščanje. »Upamo, da ne bomo tujci v Sloveniji, če bo samostojna država, « je rekel in sklenil, da brez Slovenije verjetno ne morejo živeti, prav tako pa ne brez ljubezni do Hrvake.

»Naše pobude niso politične narave, samo smo nadstranska organizacija, a bomo budno pazili na položaj manjšin, ki jim ta status v Sloveniji ni priznan. « Računajo, da je takih, ki nimajo državljanstva, približno 300 tisoč, od tega kar 50 tisoč Hrvatov.

VEČER, Maribor, 17.12.1990.

Osnovano hrvatsko društvo Maribor

Uzgradi mariborske biskupije u nedjelju navečer je osnovano Hrvatsko društvo koje će okupljati Hrvate koji žive i rade u tome dijelu Slovenije, bez obzira na stranačku pripadnost. Hrvati će pomoći toga društva čuvati i razvijati svoj kulturni i nacionalni identitet. Članovi će biti informirani o aktualnim zbivanjima u Hrvatskoj i prema potrebi, pomagati će im se u ostvarivanju prava u Sloveniji. Za predsjednika društva izabran je profesor mariborskog univerziteta dr. Šime Ivanjko, koji je uvjeren da će Hrvati i dalje živjeti među Slovincima u atmosferi međusobnog prijateljstva te da neće biti stranci, ukoliko dođe do osamostaljivanja Slovenije. U Hrvatsko društvo u Mariboru mogu se kao ravнопravni članovi uključiti i priпадnici drugih naroda koji žive i rade u Sloveniji.

Večernji list, Zagreb, 17.12.1990.

Humanitarno djelovanje

Agresija na Hrvatsku 1991. godine dodatno je pobudila nacionalne osjećaje članova Hrvatskog društva u Mariboru, koji su se masovno odazvali pozivu na akciju prikupljanja humanitarne pomoći za stradalnike domovinskog rata na ratom zahvaćenim područjima.

Već u rujnu pristižu prve izbjeglice i prognanici u Maribor rodbini, znancima i prijateljima, a veći broj smještava Općina Maribor u sabirni centar postavljen u samačkom domu poduzeća Konstruktor u Makedonskoj ulici. Pokrenuta je široka akcija prikupljanja materijalne i novčane pomoći kako bi se tim nesretnim i jadnim ljudima olakšalo prognaničko preživljavanje u našoj sredini. Za kraj godine organiziran je zajednički doček Nove godine u samačkom domu, a za blagdan Sv. Nikole članovi Društva obdaruju prognaničku djecu u crkvi Sv. Alojzija.

Prikupljanje pomoći poprima sve šire razmjere, pa tako uz pomoć turističkog društva Maribor Hrvatsko društvo dobiva svoj štand na Trgu slobode, na kojem u okviru božićnog sajma u vremenu od 10. do 24. prosinca 1991. godine, prodaje razglednice i čestitke te darovane knjige, da bi se i na taj način prikupilo što više novčanih sredstava, a ujedno i skrenula pozornost na rat u Hrvatskoj. Na taj način naše sugrađane dodatno se motiviralo za uključivanje u humanitarnu akciju. Članovi Hrvatskog društva tom su prilikom dokazali svoju spremnost i požrtvovnost dežurajući u smjenama uz štand po hladnom vremenu na vjetru i kiši po nekoliko sati dnevno, uloživši u akciju preko 300 volonterskih radnih sati.

U akciji prikupljanja humanitarne pomoći na Studencima pod vodstvom Nike Vrdoljaka, Rudolfa Čerina i Miroslava Bračića djelovalo je više ekipa koje su svojim radom dale preko 400 volonterskih sati.

Za svo vrijeme ratnih zbivanja Hrvatsko društvo je organiziralo različite oblike prikupljanja materijalne i novčane pomoći te posebice rezerve krvi i sanitetskog materijala za ranjenike u Hrvatskoj, o čemu se posebno istakao prof. dr. primarijus Edvard Glaser u mariborskoj bolnici. Liječnici članovi Hrvatskog društva u spomenutoj bolnici izdašno su pomagali u prikupljanju lijekova i sanitetskog materijala, na čemu su se posebno angažirali Jelena Šmajgert sa svojom obitelji, Miroslav i Katarina Bračić, te Ratimir i Krunoslav Šalinović.

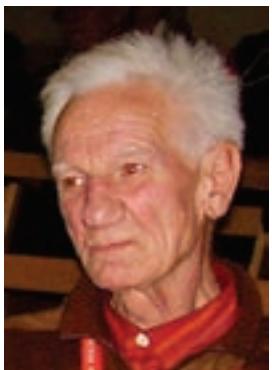
Materijalna pomoć dostavljana je različitim institucijama koje su se brinule za izbjeglice i ranjenike u Zagrebu, Karlovcu, Ozlju, Rijeci, Gospiću, Krapinskom Toplicama, Stubičkim Toplicama, Kumrovcu i drugim mjestima. Ne smije se zaboraviti i pomoć koja je dostavljana stradalnicima u Bosnu i Hercegovinu, ne obazirući se na njihovu narodnu ili vjersku pripadnost. Pri tom je uspostavljena aktivna suradnja sa muslimanskim karitativnim društvom Merhamet.

Tijekom 1992. godine nastavljena je intenzivna humanitarna akcija. Roba je kamionima odašiljana na krizna područja; 2 puta Crvenom križu u Koprivnici, Karitasu u Split, Kriznom štabu u Žitnić i Livno. Bosanskom Merhametu u Mostar poslano je 4,5 tone brašna, u Novalju prikupljena hrana iz Austrije, a 1000 njemačkih maraka prognanicima u Drniš. S ponosom treba naglasiti činjenicu, da je u tom razdoblju na ratom zahvaćena područja otpremljeno 17 konvoja pomoći – hrane, odjeće, obuće, lijekova i sanitetskog materijala.

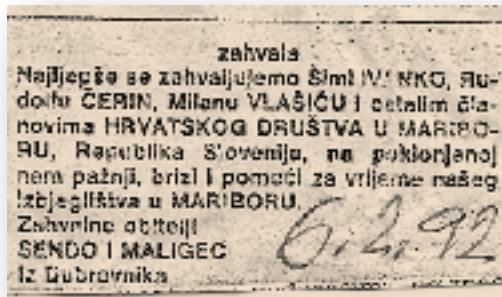

U drugoj polovici 1992. godine Hrvatsko društvo dodatno je zaokupljeno aktivnostima vezanim uz dolazak prognanika iz Bosne smještenih u vojarni Slava Klavira.

Za vrijeme trajanja izbjegličke krize i domovinskog rata, Hrvatsko društvo u Mariboru aktivno je djelovalo pomažući stradalnicima na razne načine pa i udomljavanjem izbjeglica u svojim domovima te preuzimanjem skrbi glede financijske pomoći obitelji palog Slovenga dragovoljca domovinskog rata u Hrvatskoj.

*Rudolf Čerin,
jedan od najaktivnijih
članova u humanitarnim
aktivnostima*

Slobodna Dalmacija, 6.2. 1992.

DUBROVACKI ARSEN
Zahvalnost

Sve se više dubrovačkih stradalnika vraća u svoj Grad i sve se više priča o tome kako im je bilo u pojedinim mjestima u kojima su više mješevi boravili. Zahvaljujući tim povratakima saznao sam za raspolaženje: aktivnost Hrvatskog društva u Mariboru čini su članovi, mškom volonteri, izuzetno puno usredili da izbjeglicama iz Hrvatske i Dubrovačanima među njima u tom slovenском gradu bude što bolje, kako bi svih zajedno lako podnijeli ne malj teret izbjegstva.

Predsjednik tog društva gospodin Šime Ivanković, tehnik gospodin Milan Vlašić, vrlo ugledni član društva gospodin Rudolf Černić i ostali, sveđeni su brigom oko izbjeglice tražio zadužili moje sugrađane i nas Grad.

Machi astrolini, oni su organizirali proslavu sv. Nikole (na kojoj dan Dubrovnik je bio takođe bombardiran), i svakom djetetu izbjeglici uručili su prigodan poklon. Organizirali su za streljalinike izlet u Graz, kao i razne priredbe na kojima je nastupao i njihov zenski zbor koji je pjevao po barakama, a takvih je ukupno pet, u kojima su bili smješteni prebjegnici. Uz to, društvo je izbjeglicama dodjeljivalo pomoć u hrani i odjeći, što im je i te kako dobro došlo, jer su ti ne-sretni ljudi iz Dubrovnika i drugih hrvatskih krajeva krenuli u izbjeglištvo u Jutarnoj odjaci i obuci, a zna se kakva je mariborska zima.

Riječtu, zahvaljujući pažnji članova Hrvatskog društva u Mari-
boru, tihogitice, a posebno djeca
među njima, svaki su dan osjetili
oru hrvatsku topinu i onu domaću
atmosferu koja im je tako nedost-
atakala.

"Pokazalo se da znaš kafi put da u svakomu mjestu postave ljudi dobre volje i velikoga srca i na nema je Dubrovčanima da ti plemenitac ne rezabrovimo i da budemo vrlo sretni narod.

30 JOURNAL

VEČER 16.11.1991

*Darovateljima pomoći Hrvatsko društvo Maribor
zahvalilo se Zahvalnicom*

Predavanja

Brojnim predavanjima, koja spadaju među prioritetne aktivnosti, koje su se kontinuirano odvijale tijekom cijelog proteklog razdoblja, obuhvaćena je vrlo široka lepeza tema. Prevladavale su različite teme s područja bogate hrvatske kulturne baštine, a svoje mjesto dobivale su i aktualne teme potaknute trenutnim zbivanjima. Predavači su bili iz redova Društva, stručnjaci odnosno poznavatelji određenih područja, a dosta ih je bilo i izvana. Sva su predavanja bila otvorena za široku javnost, a obično su završavala širom raspravom odnosno razmjenom mišljenja i stavova na određenu temu među nazočnima. Neke teme s predavanja privukle su pažnju javnih medija, koji su svojim osvrtima o tome upoznavali širu javnost.

Iz niže navedenog kronološkog pregleda naslova većine predavanja, može se dobiti uvid u raznolikost tematike obuhvaćene u proteklom razdoblju.

4.3.1991.

Prof. dr. Mate Šimundić

Antun Mihanović i himana „Lijepa naša domovino“

(prvo predavanje)

1.4.1991.

Krunoslav Šalinović, dr. medicine

Dolazak Hrvata na današnje prostore Dalmacije

4.11.1991.

Mira Mracsek, prof.

Hrvatski operni umjetnici u Metropolitan operi u New Yorku

2.12.1991.

Dragutin Šegrec, dipl. pravnik

O vlasništvu i pretvorbi

6.1.1992.

pater Radogost Grafenauer

Međugorje i stav katoličke crkve do ukazanja

3.3.1992.

Prof. dr. Edvard Glaser

Transfuzija u ratu

2.11.1992.

Dr. Maja Vetrh

O slikaru Antunu Šojatu

1.2.1993.

Nevenka Krčevski Škvarč, dr. medicine

Etiologija bolova i liječenja

8.3.1993.

Dr. Jože Mlinarić

Povijest Maribora od XII. do XVI. stoljeća

5.4.1993.

Mr. Miljenko Žagar, veleposlanik RH u RS

Uzroci srpske agresije

3.5.1993.

Jelena Šmajgert, dr. medicine

Prikupljanje humanitarne pomoći

7.6.1993.

Mira Mracsek, prof.

Ivan Plemeniti Zajec

(uz izvođenje njegovih djela-interpret Ivica Trubić uz pratnju pijanista Roberta Mracseka)

4.10.1993.

Prof.dr. Silvo Devetak

(direktor Evropskega centra za etnične, regionalne i socio-loške študije Univerze v Mariboru)

Narodne manjštine in etnične skupine v Evropi in pri nas

2.2.1998.

Mr. Mirjana Domini

(Institut za migracije i narodnosti iz Zagreba)

Pravo na različitost

23.6.1999.

Rado Žic, dr. medicine

Pregled slovensko hrvaškega sodelovanja skozi zgodovino

21.11.2000.

Zlatan Turčin, dr. medicine

Odgoj bez nasilja

28.11.2000.

Prof.dr. Šime Ivanjko

Tolerancija kao uvjet suživota različitih u društvu (moralna sigurnost)

12.12.2000.

Mira Mracsek, prof.

Glazbena kultura naroda na tlu Republike Slovenije

19.12.2000.

Rado Žic, dr. medicine

Osobni i duhovni razvoj

12.4.2001.

Rado Žic, dr. medicine

Naivno slikarstvo i njihovi likovni majstori

23.5.2001.

Koraljka Čeh, prof. povijesti i teologije

Reakcija slovenskog tiska na beatifikaciju kardinala Stepinca

8.10.2001.

Prof. dr. Šime Ivanjko

Urota Zrinsko-Frankopanska

28.11.2002.

Janko Lipovac, dipl. ing

Uskoci - prleški preci

5.12.2002.

Edmea Stipčević-Bilić, dr. medicine

Hitna stanja i laici

19.12.2002.

Prof. dr. Šime Ivanjko

Pravo stranaca (Slovenaca) na nekretnine u Hrvatskoj

21.2.2003.

pater Valentin Miklobušec

Početak zagrebačkog sveučilišta

20.3.2003.

Metod Špur, prof.

Bogatstvo hrvatskog folklora

11.4.2003.

Mr. Mirjana Domini

(Institut za migracije i narodnosti iz Zagreba)

Gdje su Hrvati u Sloveniji? Slovenija u EU, Hrvati izvan nje

9.5.2003.
pater Valentin Miklobušec
Vlasi - ime i porijeklo

12.6.2003.
Marijan Marušić, ing
Putopisno predavanje – Skandinavija

21.11.2003.
Metod Špur, prof.
Vezak vezla - hrvatske narodne nošnje

16.1.2004.
Josipa Žilić, prof.
Putopisno predavanje – Australija

23.11.2004.
Prof. dr. Šime Ivanjko
Pravne mogućnosti za zaštitu prava čovjeka

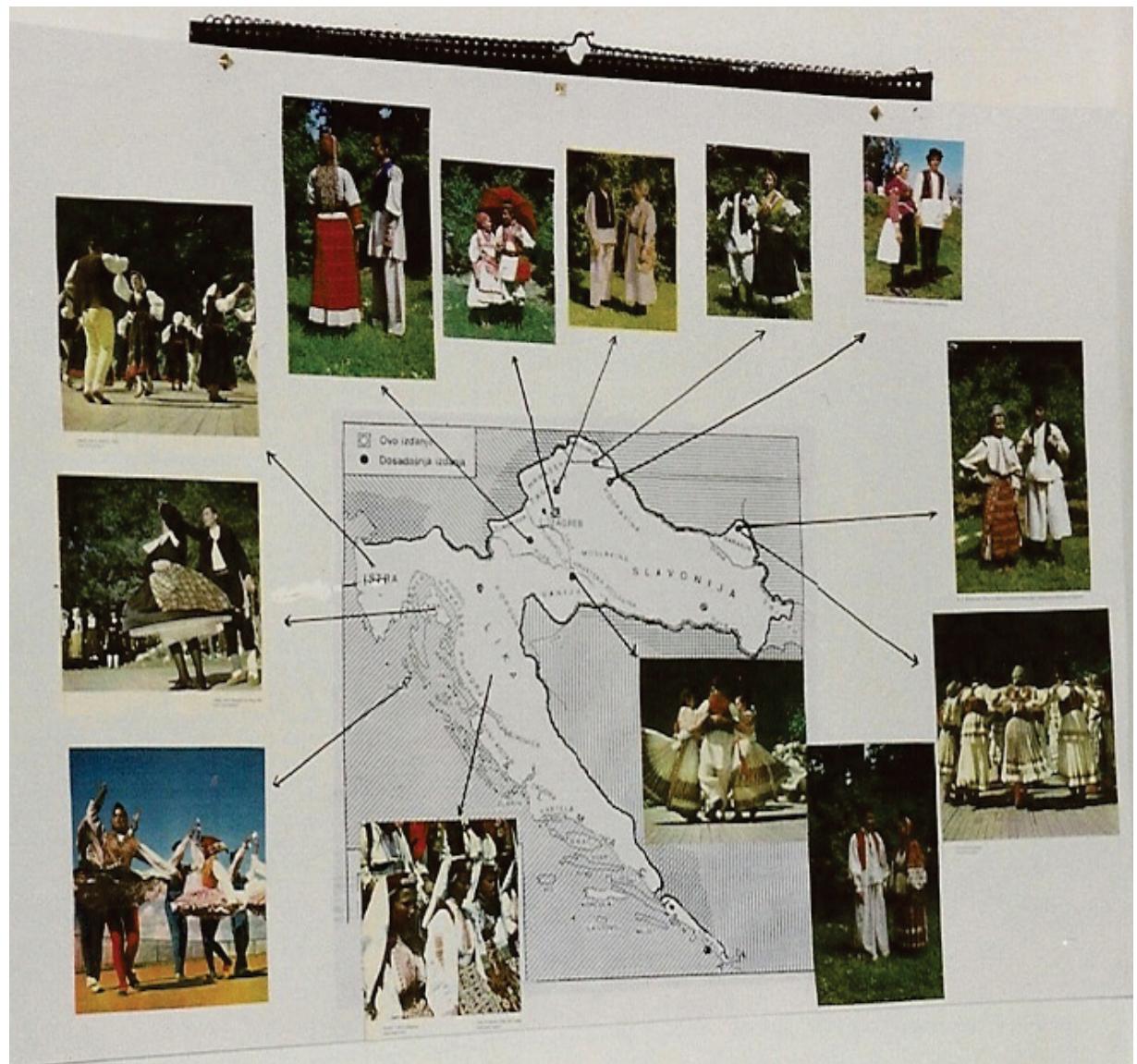
24.3.2009.
Janko Lipovac, dipl. ing
Stećci - hrvatski nadgrobni spomenici

9.12.2009.
Dr. Semir Osmanagić
Bosanskohercegovačke piramide u Visokom

20.4.2010.
Prof. Jože Dežman
*Evropski park sprave v Mariboru
(u spomen poratnim žrtvama)*

*Prizori s predavanja
zabilježeni objektivom fotokamere*

*Predavanje: Vezak vezla
- prikaz hrvatskih narodnih nošnji*

Likovna radionica

Polazeći od realne činjenice, da su se djeca i unuci mnogobrojnih naših sunarodnjaka, koje svrstavamo u takozvanu drugu ili treću generaciju, gotovo sasvim socijализirali s okolinom u kojoj živimo, a mnogi su izgubili vezu s matičnom domovinom svojih predaka, hrvatskim jezikom i običajima, u Hrvatskom kulturnom društvu stalno je prisutna težnja, da se što više mlađih privuče u naše redove. Uz velike napore započete 2001. godine, u tome se donekle uspjelo tek 2002. godine, uključivanjem mlađih u dopunsku školu na hrvatskom jeziku i likovnu radionicu.

Učestvovanjem u radu likovne radionice mlađima je pružena mogućnost kreativnog i slobodnog izražavanja u umjetničkom stvaralaštvu, uz druženje i učenje hrvatskog jezika. Ujedno je to i najprimjereniji način, da se mlađi naraštaj kroz rad i prijateljevanje pripremi za kasnije aktivno djelovanje u radu društva.

Počelo se s najmlađima, uključivanjem u projekt likovne radionice pod vodstvom Edmee Stipčević-Bilić. Djeca su izrađivala razne predmete i lutke, te likovne radove, koje su kasnije izlagali u društvenim prostorijama.

Nakon izvjesnog vremena mentorstvo likovne radionice preuzeo je mlađi nadareni učenik osnovne škole Matej Crnčec, koji je svojom samostalnom izložbom privukao veliku pažnju posjetilaca i likovnih poznavalaca, te svojim uzornim djelovanjem poticao motivaciju za rad kod drugih mlađih članova.

Likovni radovi najmlađih

Prizori s otvaranja izložaba

Uskrs u Društvu

Dopunska nastava na hrvatskom jeziku

Početkom 2001. godine, u organizaciji Hrvatskog kulturnog društva uz pomoć hrvatskih i slovenskih nadležnih institucija, počinje sa radom dopunska nastava na hrvatskom jeziku u Mariboru, namijenjena mladima osnovnog i srednjoškolskog uzrasta.

Polaznicima nastave pružena je mogućnost, da nauče hrvatski jezik, koji neće biti isključivo namijenjen samo razgovoru i neposrednoj kućnoj upotrebi, već i upoznavanju jezika kao sredstva za daljnje školovanje. Ovdje je posebno potrebno napomenuti, da su potvrde o uspješno završenim tečajevima, na temelju odluke Ministarstva prosvjete i športa Republike Hrvatske, pravno izjednačene sa svjedodžbama ostalih hrvatskih dopunskih škola u inozemstvu, što valsnicima tih diploma omogućuje nastavak školovanja u Hrvatskoj bez dopunskih ispita.

Nastava se odvijala po dva sata tjedno. S ponosom treba naglasiti, da je nastavu u okviru Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru pohađao najveći broj polaznika u usporedbi sa ostalim gradovima u Sloveniji. U jednom razdoblju u predsjedničkom mandatu Ludvika Marušića bilo ih je petnaest. Učenici dopunske škole pripremali su i lutkarske predstave (Crvenkapica, Ježeva kućica...), igrokaze (Ususret Božiću...), te recitatorske i muzičko scenske nastupe prilikom proslava i sličnih događaja.

Nažalost zbog nedovoljnog interesa za upis, nastava 2008. godine prestaje s aktivnim djelovanjem.

2004.godina

Kraj školske godine 2006.

Interni časopis

Ubrzo nakon osnivanja Hrvatskog društva u Mariboru, javlja se potreba i želja za izdavanje lista na hrvatskom jeziku, kojim bi se ostvarivalo jače međusobno povezivanje članstva i pružale osnovne informacije o radu i aktivnostima u Društvu. Međutim zbog preopterećenosti drugim aktivnostima i pomanjkanja finansijskih sredstava to se nije ostvarilo.

Prvi iskorak napravljen je tek 1995. godine zahvaljujući vodstvu Saveza hrvatskih društava u Sloveniji na čelu s prvim predsjednikom Saveza prof. dr. Šimom Ivanjkom, kada je postignut dogovor s Hrvatskom maticom iseljenika u Zagrebu, da se u sklopu mjesečnika Matica tiska i prilog pod nazivom Korijeni namijenjen Hrvatima u Sloveniji. Prvi brojevi Korijena obilovali su člancima o Hrvatskom kulturnom društvu u Mariboru, tako da su Hrvati diljem dijaspore čuli za nas i našem djelovanju. Pošto su časopis Maticu dobivali samo pretplatnici, prilog Korijeni obuhvaćao je manji dio članova Hrvatskog društva, zbog čega se nastojalo, da se ipak izda interni časopis, kojim bi se besplatnim distribuiranjem zahvatilo članstvo u cjelini.

Pionirski koraci na tragu tih nastojanja učinjeni su krajem 1995. godine, kada postepenim sve jačim preusmjeravanjem težišta društvenih aktivnosti u sferu kulture, dolazi i do stvaranja prvih zametaka vlastitog internog časopisa pisanih na hrvatskom jeziku. 16. prosinaca 1995. godine, dakle točno na petogodišnjicu osnivanja, u skromnom informativno glasničkom obliku na četiri stranice, izašao je prvi broj Glasila Hrvatskog društva u Mariboru, s naglašenom željom, da Glasilo preraste u interni časopis kao živi i svestrani informator zbivanja u Društvu. U tom

prvom broju svojim prilozima oglasili su se predsjednica dr. Maja Vetrh, Milan Vlašić i Rado Žic. Nažalost, zbog finansijskih teškoća i neadekvatnog odaziva članstva, da se u što većem broju svojim prilozima odnosno člancima uključi u stvaranje časopisa, nakon drugog broja glasnik prestaje sa izlaženjem.

Tek krajem 2000. godine, 16. prosinca, dakle prilikom obilježavanja desete godišnjice osnivanja Hrvatskog društva u Mariboru, interni časopis ponovo izlazi. Ovaj put na šesnaest stranica kao dvobroj. Uz pomoć suradnika uređila ga je tadašnja predsjednica Zrinka Fortič, koja se ujedno založila na pridobivanju finansijske pomoći od Ministarstva za kulturu Republike Slovenije za pokrivanje troškova tiskanja.

Od tada do kraja 2010. godine, uz povremene manje zastoje, tiskano je ukupno dvadesetsedam brojeva. Dvadesetpet brojeva tiskano je pod nazivom Glasilo Hrvatskog kulturnog društva, a zadnja dva broja pod nazivom Croata. Preimenovanjem u Croatu želi se postići veća prepoznatljivost Hrvatskog kulturnog društva u svom okruženju.

Valja svakako sa zahvalnošću naglasiti, da je velik dio troškova pripreme i tiskanja časopisa bio pokrivan sredstvima Ministarstva za kulturu Republike Slovenije.

Želja je bila od samog početka, da se k pisanju priloga i uređivanju privuče što veći broj naših članova, međutim odaziv je bio uvijek manji od očekivanog, tako da je glavni teret nosila manja skupina entuzijasta i trenutnih predsjednika Društva. U tom razdoblju kao glavni urednici odnosno predvodnici uredničkih odbora, prodefilirali su redom Zrinka Fortič, Koraljka Čeh, Petar Lisjak i Josip Kelemen.

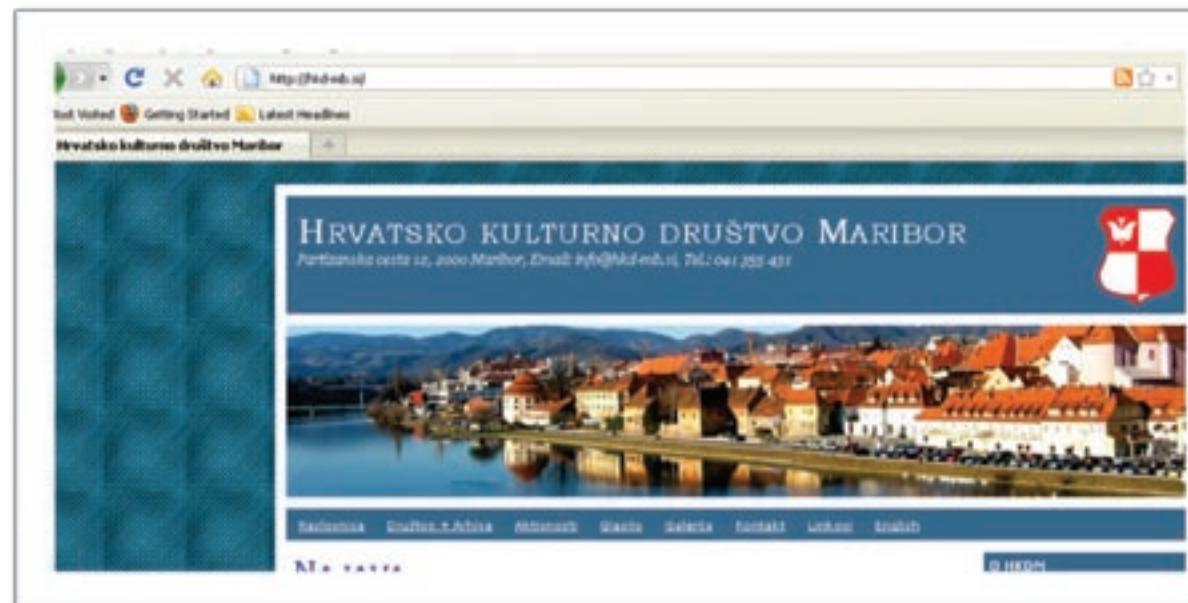
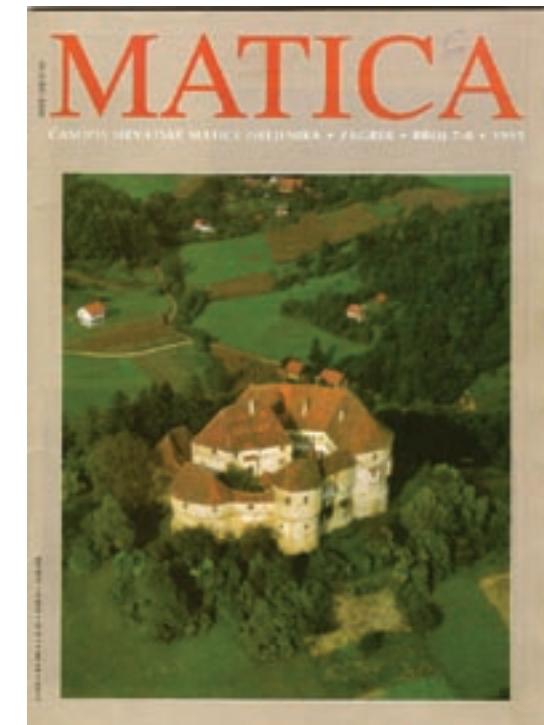
Interni časopis tiskan na hrvatskom jeziku svrstan je među važnije kulturne projekte Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru, koji je uz obavijesno informativni sadržaj, obilovao aktualnim temama, koje su posebno tangirale hrvatsku etničku zajednicu, kao i prilozima o bogatoj kul-

turnoj baštini hrvatskog naroda. Pisanjem o povijesnim kulturnim događajima, te hrvatskim običajima i poznatim osobama, nastojalo se kod članova, pripadnika hrvatske etničke zajednice, produbiti osjećaje pripadnosti kulturnih svojih predaka i time doprinositi očuvanju vlastitog kulturnog identiteta. Na hrvatsku riječ u časopisu gleda se kao na svojevrsnu poveznicu među pripadnicima hrvatske etničke zajednice.

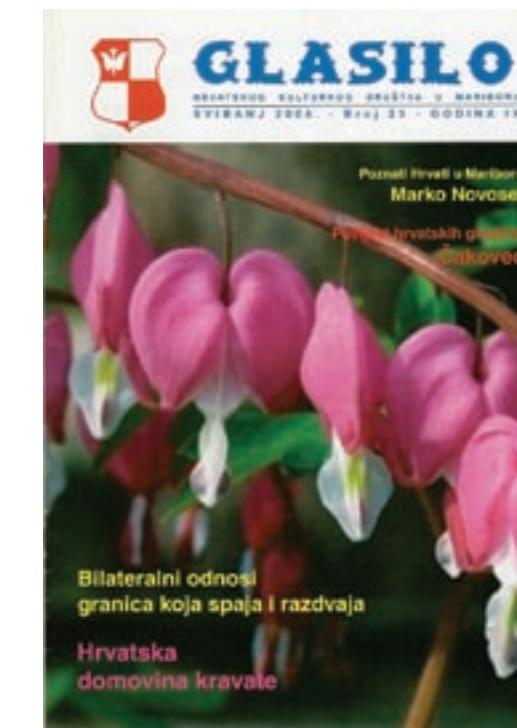
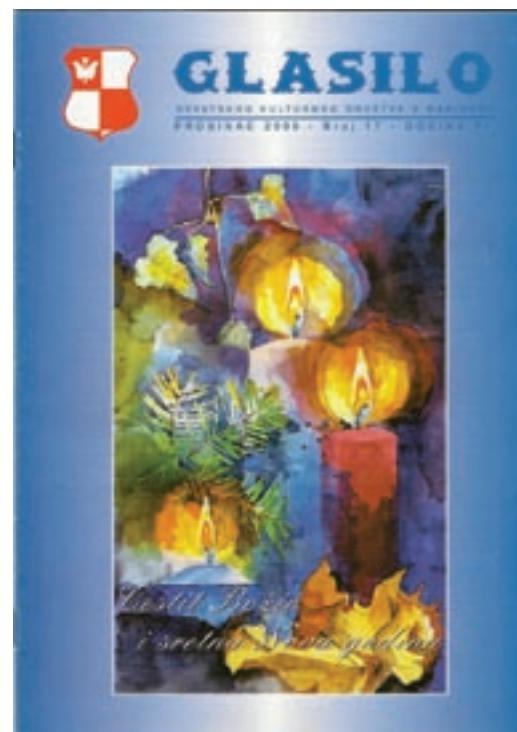
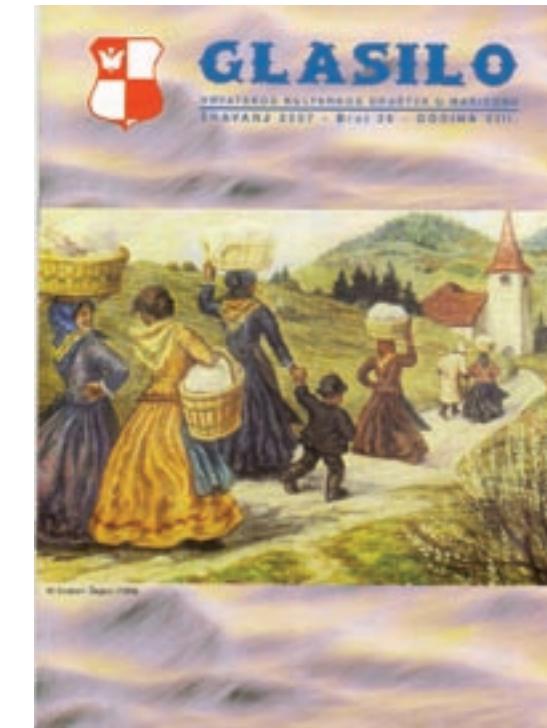
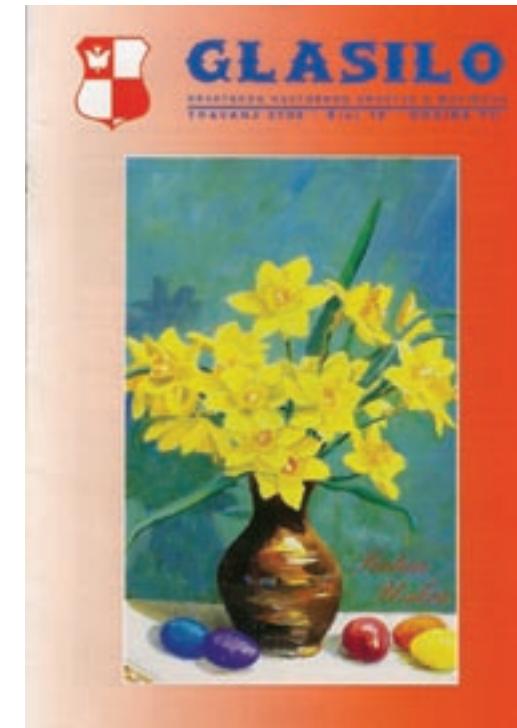
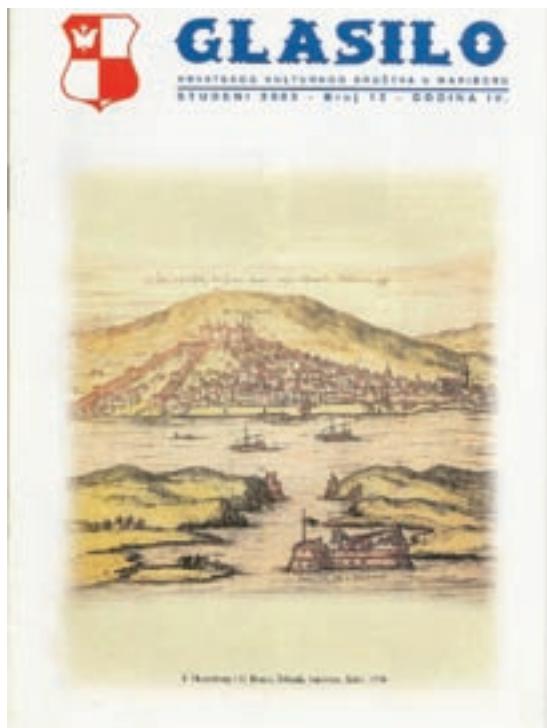
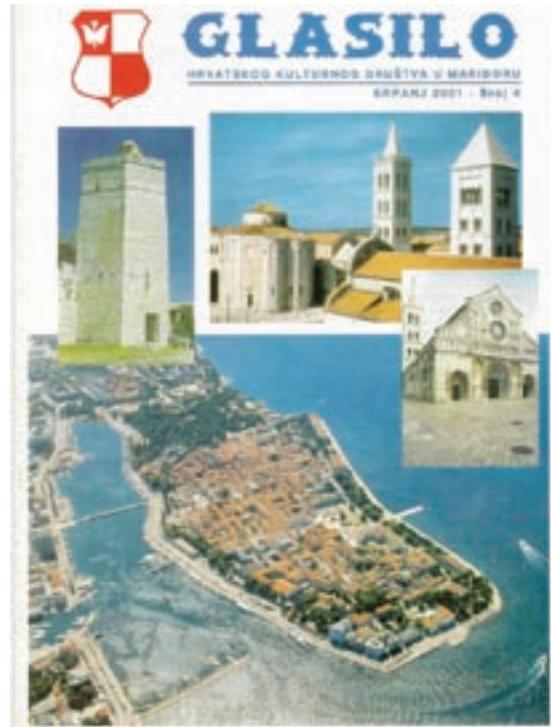
Valja dodati, da Hrvatsko kulturno društvo u Mariboru ima i svoju internetsku stranicu (www.hkd-mb.si) preko koje informira svoje članove i širu javnost o svome radu i aktivnostima

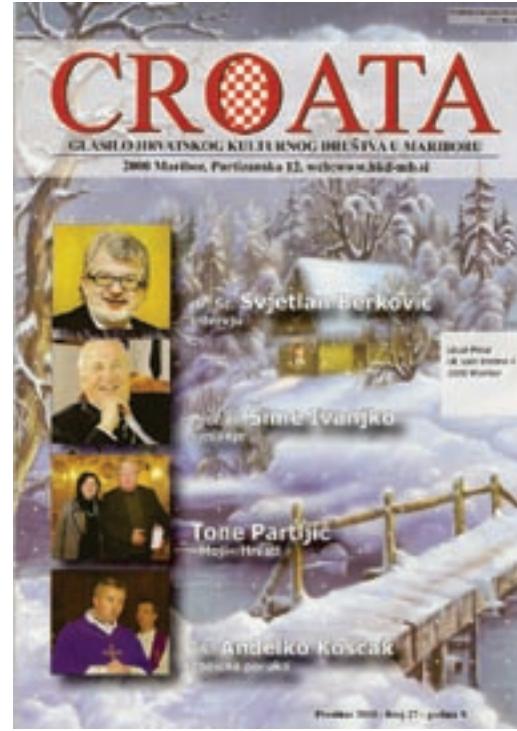
U nastavku su prikazane naslovnice pojedinih brojeva časopisa, te nekoliko zanimljivih članaka.

Naslovница internetske stranice

HRVAT JE HRVATU BRAT

Prevrčući baštinu svog pokojnog djeda nešeo sam na hrpu oštećenih pepira i mnogo nečitljivih zapisa, pisanih tintenom olovkom, zidarskom olovkom, crnilom i perom. Papiri su bili prilično zgužvaru i načeti zubom vremena. Bila je tu j pjesma "Hrvat je Hrvatu brat", koju je mom djedu poklonio pop Marko Mrakovčić, zapisene negdje u okolini Knina. Mladići su je pjevali u kolu poslije mise. Pop Marko zapisao je, da su tu pjesmu pjevale hrvatske družine, koje su se borile kao plaćenici po čitavoj Europi

*Hrvat je hrvatu brat,
to moraš uvik znat
Živiš š njin va slozi,
Hrvatu pomozi
i nikad ne reci
slabu mu rič,
aš jedno moraš znat!
Hrvat je Hrvatu brat!*

*Ako ga trefiš va tujini,
ali va lipoj nan domovini,
živiš š njim va slozi,
bratu pomozi
i niksd ne reci
slabu mu rič;
aš jedno moraš znat!
Hrvat je Hrvatu brat!*

Pjesma gotovo diktira slogu. Govori o Hrvatu, o čovjeku, bratu kojeg se mora poštovati, kojem se mora pomoći i kojemu se nikada ne smije reći nešto loše. Nije važno pod čijom je zastavom, koje je vjere i za koga se boriti; gdje živi. Već time što je Hrvat, brat ti je.

Na podlozi narodnih pjesama i pučke predaje, sažetak napravio dr. Rado Žic.

Zanimljiv dio članaka iz 1. broja Glasila (12/1995).

HRVATSKO DRUŠTVO U MARIBORU INOSINAC '95 BROJ 19

Oda Feniku

GLASILo / 2000 1-2

Oda Feniku

Nakon više mjesecišta intarzije naše društvo je otvrijelo početkovno ljetno dvjetinsko godine. Tada je na sastavljkoj sjednici inicijativnog odbora za predsjedničku društva izabran ga Zrinka Fortić. Na »Odborak za ustanavljanje zadovje-spravna zavoda Maribor« zbog niza internih hirokretkih prepreka registraciju predstavnika i društva obnavljaće je tek početkom studenoga.

Odmah poslije formiranja je privenjeni inicijativni odbor društva, koji do vjedoče skupštine otkriva zadnje izvršenje odbora. Tom prigodnosti izabrani su tajnik, blagajnik i domaći društva. Zaključeno je da treba odmah pričekati realizaciji već planiranih programa i aktivnosti, koje su potiskane iz ugovorenih obaveza sa ustanovama iz Republike Hrvatske, Republike Slovenije i Mariobra.

Ozbiljno stvaritiški prihvocene obaveze ga Zrinka se formalno bacila na posao, kao:

- organiziranje - uređenja i čišćenje prostorije društva;
- izradu plana realizacije prije planiranih obaveza i aktivnosti i planiranje novih;
- administrativno izvođenje obaveza iz ugovora, što je posredno gomila ugovora;
- revizija finansijskog i materijalnog poslovanja;
- izdavanje rečnika priredbi, izložuba, predavanja, druženja i sl.;
- obnavljivanje članstva;

Dodo Janković
Aleks Streljak

Članak iz Glasila broj 1 i 2 (prosinac/2000. god.)

HRVATSKA DIJASPORA U REPUBLICI SLOVENIJI

Prilog Matice
za Hrvate u Republici
Sloveniji,
godina I. broj 1-1995.

Nade i perspektive

Hrvati u Sloveniji žele pridonjeti smanjivanju suprotnosti i nesporazuma između dviju država, koje su bile i bit će međusobno povezane, i među kojima u prošlosti nikad nije bilo sukoba. Savez će u Sloveniji organizirati hrvatske kulturne institucije, povezati međusobno hrvatske poduzetnike u sklopu Gospodarskog interesnog udruženja, čije osnivanje je u toku, kako bi se pridonijelo povezivanju slovenskog gospodarstva s hrvatskim. Mariborski Hrvati, njih oko 5.000, posebno nastoje da se u tom dijelu Slovenije otvorí predstavništvo Republike Hrvatske te da se otvorí Katolička misija, koja sada djeluje samo u Ljubljani.

Nakon četiri godine organiziranog djelovanja Hrvati u Sloveniji osjećaju se sva težina početnog organiziranja hrvatske dijaspora, koja se mora razviti u specifičnim uvjetima što su nastali kao posljedica velikih društvenih i političkih promjena. Nadamo se da uspješno svladavamo osnovne početne teškoće i da uspijemo biti vez za između dviju susjednih država, upravo radi boljeg suživota hrvatskog i slovenskog naroda na ovim prostorima.

Dugo i nestripljivo Hrvati u Sloveniji čekaju svoj časopis, koji se, cto, pojavljuje naklonoslužbeni Hrvatske matice iseljenika, kao prilog časopisu Matica. U ime Saveza hrvatskih društava u Sloveniji pozivam sve Hrvate i njihove udruge da se pretpalte na časopis i da aktivno sudjeluju svojim prilozima radi međusobnog obavještavanja Hrvata o njihovu životu i radu u Sloveniji. Korijeni će nas povezivati i pridonjeti da se djelatnije i značajnije organiziramo u zajedničkim akcijama za dobrobit svih nas koji živimo u našoj drugoj domovini, iako stalno s češnjom sanjamo o našoj prvoj domovini i zavičaju.

Predsjednik
Saveza hrvatskih društava u Sloveniji
prof. dr. Šime IVANJKO

Prava dijaspora?

Za razliku od svih ostalih Hrvata u dijaspori, Hrvati u Sloveniji osjećaju zbog neposredne blizine svoje domovine sve posljedice pojava u Hrvatskoj koje se u Sloveniji ocjenjuju negativnim ili štetnim za Sloveniju. Često se gleda na Hrvate u Sloveniji kao da su oni suodgovorni za određene postupke Hrvata koji na hilo koji način imaju utjecaja na Republiku Sloveniju, odnosno na slovenske građane. K tome, blizina domovine Hrvatima pruža osjećaj varljive sigurnosti, jer ipak svi Hrvati u Sloveniji žive u drugoj suverenoj državi i u drugoj sredini kao prava dijaspora. Iz tog stanja proizlaze i nedoumice u pogledu pitanja jesu li Hrvati u Sloveniji prava dijaspora ili nisu. Ta činjenica ueroj je i određenom zamjeravanju dijaspore u Sloveniji ako se taj odnos usporedi s odnosom prema drugim dijasporama koje već desetljećima organizirano žive i kontaktiraju s domovinom. Hrvati u Sloveniji osjećaju se kao da nisu u dijaspori, a čini nam se da su takvi pogledi i u Hrvatskoj.

Dio članka iz prvog broja Korijena 1995. godine

»Neslovenci«

Na zavrnjo, končanci mednarodnega projekta „Odgoj i obrazovanje u borbi protiv diskriminacije u Sloveniji“, aktivno je učastvovao i prof. dr. Sime Ivanjko, dekan Pravnog fakulteta u Mariboru, naše pravljedničkoga Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru, sa vno zapožetenim referatom pod naslovom „Otvorenna pitanja pripadnika novonastalih manjina u vezi učenja materinjeg jezika i razvoj vlastite kulture“. U tem poglavju je, da z bog opažnostih referat objavimo u cijelosti, ostvaril smo postenu, koja govorila o neprimjerenosti kritičanja izraza „Neslovenci“ u slovenskih medijima, stručni literaturi i političkim govorima.

„Prilog objavljenemu u angleščini varovi ne slovenskem jeziku kar se je bilo prezentiran na zavrnjo konferenci.“

Nepriherna opredelitev pripadnikov drugih narodov in narodnih skupnosti kot Neslovencev

V začetku 90. let je v medijih, strokovni literaturi, v političnih govorih, zgodnja uporabljali posebni izraz Neslovenec (pisano z veliko začetnico). S tem pojmom se označevalo vsi pripadniki drugih narodov in narodnih skupnosti, ki so narodu niso Slovenci. Pogoste so v skupino Neslovencev uvrščajo državljanji RS, ki so svobodno izrazili kat pripadniki drugih etničnih narodov. Menim, da je uporaba tovrstnega izraza, tovrstnega pojma pravno smislen, v vsekom primeru pa ni primerna v opredeljevanju pripadnikov drugih narodov. V pravnih tekših RS ni mogoče najti besede Neslovenec. V slovju slovenskega jezika pa s to besedo spredajajo osebe, ki niso Slovenci.

Petar Lisjak

V drugih državah ni niti besede, ki bi se pisala z veliko začetnico (vsaj kakor je meni znano) in s katero bi se opredeljevali občeni in državljan, ki narodnosti ne pripadajo večinskemu narodu. Nepriherna uporaba izraza je predvsem zaradi tega, ker ne obseja narod in narodna pripadnost, ki hi se opredeljujeva kot Nesloveneca. Ne obseja posebni neslovenski jezik, ne obseja posebna kultura, neslovenska tradicija. Oh narodu je vedno nekaj kar mu pripada kot je jezik, kultura, zgodovina, tradicija in dr. Praktično kadar se okrepi pocrneznika kot Neslovenca, potem omeni, da ne pripada nobenemu. Pripadnost določenemu narodu pa je temeljna pravica človeka, ki je z ustavo tudi zagotovljena. Če ima vsak pravico po ustavi, da zrata pripadne svojemu narodu ali narodni skupnosti, potem je vsaj seesteven del kulture drugih, da to pripadnost prepozna po jasni označbi narodnosti. Stavni pripadnik drugih narodov v Sloveniji se tujko prizadeti zaradi tovrstnega povezalnega, neprihernega ozrejevanja. Čeprav se pogosto zgovarja, da se ta izraz uporablja zaradi tega, ker je to regionalno, vendar menim, da, istrušu, radičnemu v jeziku ne more zamenjati temeljni pojmov, ki jih uporablja ustava in pravni sistem, to so pa preprosto pripadniki drugih narodov in narodnih skupnosti, tako kot, sprejeti je sama ustava. Zarimamo je, da se pogoste tudi v sodnih upravnih odločbah oseba tudi poniekod označuje kot Neslovenec. Menimo, da bi re te morali biti pozorni predvsem politiki, mediji in varuh človekovih pravic. Če upredeljujemo pripadnike drugih narodov kot Neslovence, je razumljivo, da kot takci ne morajo zahtevati, da gujijo in izražajo svojo kulturo, uporabljajo svoj jezik in plesavo, ker enostavno neslovenske kulture in jezika ni

Za mlade i najmlađe

za mlade i najmlađe

GLASILo

Božič

O kako iznenaduješ,
kako raduješ
svojim dolaskom
nečujno ulaziš u domove
i donosiš radost
rođenja ...

Hvala

Za dan koji se budi
Za sanje koju me graje
Za cvjet što cvijeta Hvala ti, Gospode

Lucija POTOČNIK, 16 g.

18

UGlasilu je bilo prostora i za priloge najmladih
(primjer iz 17. broja, prosinac 2005. godine)

Duhovne potrebe Hrvata katolika

Prva misa na hrvatskom jeziku služena je na Uskrs 1971. godine u crkvi sv. Magdalene, koju je darovao p. Franc Cerar. Nedjeljne mise u popodnevnom terminu održavale su se tako do jeseni, kad su u sjeni događaja vezanih uz „Hrvatsko proljeće“ naglo prekinute. Prekid je trajao sve do osnivanja Hrvatskog društva u Mariboru, kada dolazi do ponovnog oživljavanja duhovne aktivnosti.

Prva sv. misa nakon osnivanja Hrvatskoga društava u Mariboru održana je kao polnoćka na badnjak 1990. godine u crkvi sv. Alojzija, koju je služio franjevac p. Filip Gajski iz Varaždina. Crkva je bila dupkom puna, a oduševljenju i veselju na dvorištu crkve nakon mise nije bilo kraja.

Od 17. veljače 1991. godine sv. misu na hrvatskom jeziku i druge dušobrižničke dužnosti obavljao je sve do svoje smrti vrlo cijenjeni i poštovani Slovenac p. Radogost Grafenauer, član družbe Isusove u Mariboru, koja je i nudila u svojoj kapelici mogućnost održavanja sv. mise. Bio je član Hrvatskog društva u Mariboru, a Republika Hrvatska mu je na prijedlog Društva dodijelila i hrvatsko državljanstvo na koje je bio posebno ponosan.

Tražeći trajnije rješenje za redovito služenje sv. mise na hrvatskom jeziku, Hrvatsko društvo u Mariboru od samog početka nastojalo je, da u Mariboru dobije hrvatskog svećenika, zbog čega su u više navrata u Zagreb slane delegacije na razgovore s mjerodavnim institucijama. Nasto-

janja su urodila plodom pa je tako 18. listopada 1998. godine od strane Nadbiskupskog ordinarijata u Zagrebu otvorena Hrvatska katolička misija (HKM) u Mariboru, na čelu s njениm prvim ravnateljem p. Valentom Miklobušecom, članom Hrvatske provincije Družbe Isusove.

Hrvatsko kulturno društvo tjesno je surađivalo s HKM kao neovisnom crkvenom ustanovom na čelu s p. Valentom Miklobušecom, koji je deset godina služio sv. mise nedjeljom i blagdanima i bio dragi gost na brojnim druženjima, a više puta i aktivni sudionik u ulozi predavača na predavanjima u društvenim prostorijama.

Počev od 1999. godine Hrvatska katolička misija na čelu s p. Miklobušecom redovito organizira molitveni zbor u spomen na sve poratne žrtve bleiburškog »križnog puta« kod spomenika na mariborskom groblju Dobrava, kojem nazočuju brojne domobranske udruge i visoki gosti iz crkvenih i političkih krugova iz Hrvatske. Na tim komemorativnim skupovima redovito su nastupali pjevački zborovi iz Zagreba odnosno iz Hrvatske, a Hrvatsko kulturno društvo u Mariboru je u više navrata, zavisno od finansijskih mogućnosti, goste i nastupajuće počastilo ručkom u obližnjim ugostiteljskim objektima.

Gotovo redovito članovi Hrvatskog kulturnog društva učestvovali su i na komemoracijama u Bleiburgu.

p. Franc Cerar

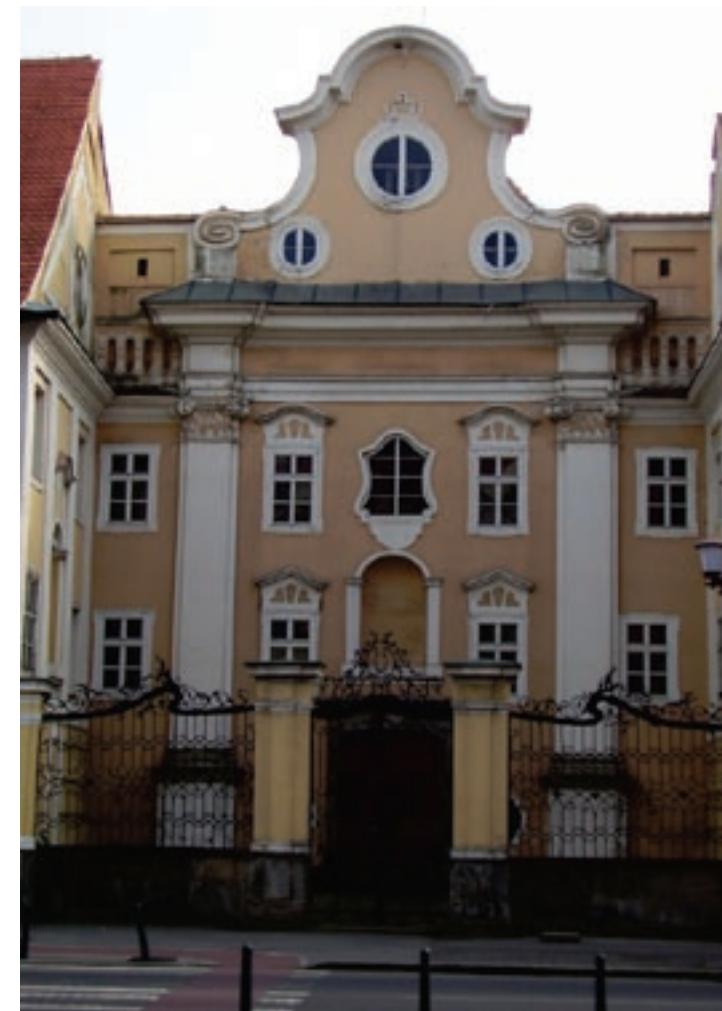
p. Radogost Grafenauer

p. Valentin Miklobušec

Crkva sv. Alojzija

Hrvatska katolička misija u Mariboru

Osnivanje Hrvatske katoličke misije u Mariboru (HKM) nije došlo iznenada. Zapravo se dugo odgađalo zbog pomanjkanja svećenika, ali je bar misu na hrvatskom jeziku više godina služio isusovac o. Radogost Grafenauer.

Kad je planuo rat, osobito u BiH, mnogo Hrvata pribjeglo je svojim rođacima u Maribor. Misa na hrvatskom bila im je velika utjeha. A kad je rat zaustavljen, izbjegli Hrvati vratili su se kući ili su otišli dalje po svijetu. Ostali su oni koji su i prije bili u Mariboru. Prema službenoj statistici bilo ih je, u gradu i okolici, oko pet tisuća. Mnogi od njih stigli su u Maribor davno prije, i posve su se udomaćili. Od nove sredine poprimili su dobre i slabe strane. Među slabe strane, pod vjerskim vidom, svakako spada otuđenost Crkvi i zanemarivanje nedjeljnog okupljanja na sv. misu. Bilo je i onih koji su se posve uključili u život domaćih župskih zajednica. Treću skupinu, iako ne jako brojnu, tvorili su oni koji su htjeli slaviti misu na svom jeziku i nedjeljnom okupljanju dati hrvatski katolički pečat. Bila bi to njihova duhovna domovina. S njima je p. Grafenauer nastavio nedjeljom slaviti misu na hrvatskom. Više od toga nije mogao zbog poodmakle dobi.

Iz Maribora su na Nadbiskupski ordinariat u Zagrebu opetovano stizale molbe da im se pošalje hrvatski svećenik. Hrvatska provincija Družbe Isusove izišla im je ususret, i poslan je njezin član o. Valentin Miklobušec.

Njegovim nastupom 18. listopada 1998. otvorena je HKM koja je osnovana tijekom ljeta prije njegova dolaska, prema crkvenim propisima. Hrvatska biskupska konferencija sve je provela u skladu s Biskupskim ordinarijatom u Mariboru. Valja znati da je uvijek biskupu mjesne Crkve povjerena briga i odgovornost za sveukupan crkveno-vjerski život njegove biskupije, bez obzira na nacionalnu pripadnost. Osim crkve u središtu grada, misija nije dobila nikakav prostor na kojem bi se zajednica nesmetano okupljala na šire programe, a ekonomski nije bila toliko jaka da potreban prostor nabavi po tržišnoj cijeni. To se pomanjkanje jako i trajno osjećalo.

Godine 1990. u Mariboru je bilo osnovano Hrvatsko kulturno društvo (HKD) koje je u vrijeme rata puno pomagalo Hrvatima u Hrvatskoj i u BiH. A kad je rat stao, posustao je i elan društva. Među članove se pomalo uvuklo sumnjičenje i došlo je do tržavica koje su društvu puno i trajno naškodile. Neki su tada očekivali da će hrvatski svećenik stati uz neku od suprotstavljenih strana i potvrditi joj ispravnost, a to se od njega ne može očekivati. Svećenik je poslan svima, kao što je i Evandelje ponuđeno svima. Tko ga prihvati za svoje svjetlo, nastojat će da ono zasvijetli i u drugima. U tom smislu vjerničko je okupljanje najpouzdanije jer je otvoreno svima, ali je i najzahtjevnije jer ide za tim da se čovjek na svim životnim linijama izgrađuje u odgovornu ličnost, a ne da se pretvara u samoživog potrošača koji zavidi onima koji imaju i prezire one koji nemaju. Evandelje je svjetlo na kojem prosuđujemo ispravnost ili neispravnost vrednota za koje živimo. Gospodin Isus je rekao i njegova se riječ potvrđuje u svim vremenima: „Gdje je blago twoje, ondje će biti i srce twoje!“ Zato su i od vjerničkog okupljanja odustali oni koji u njem nisu našli blago svojih uskih interesa. HKM je opravdana samo ako pomaže da svaki pojedinac izgrađuje svoj vjersko-duhovni i kulturno-nacionalni identitet, jer samo čovjek s identitetom biva poželjan i koristan član šireg društva, i

jedino on pridonosi njegovu istinskom i trajnom boljitku. Sve je drugo pljeva što je vjetar raznosi. A nje je, nažalost, uvijek previše.

Hrvatska katoličke misija je crkvena ustanova neovisna od Hrvatskog kulturnog društva, koje je laička ustanova. To su dva različita vida djelovanja na dobro istih ljudi, kao što i vlak po dvije tračnice vozi istome cilju.

Misija je svake godine, pred blagdan Svih svetih, organizirala Molitveni spomen-dan za Hrvate pobijene u Mariboru nakon rata 1945. Za tu zgodu bio je iz Hrvatske pozvan neki od župskih zborova, a autobusima je dolazilo i preko 200 isluženih hrvatskih domobrana. Na početku je HKD pomagalo u organizaciji njihova dolaska. Nakon mise i molitvenog programa na groblju Dobrava, Društvo je upriličilo zajednički ručak gostiju i svojih članova. Obično je kod toga najveći teret podnio predsjednik Društva g. Ludvik Marušić.

Uvijek se išlo zatim da se u naših ljudi probudi svijest i o pripadnosti Crkvi i o pripadnosti hrvatskome narodu, a ta dvojaka pripadnost ne znači sukobljavanje nego obogaćivanje. Toga bi trebalo puno više.

*p. Valentin Miklobušec
prvi ravnatelj HKM u Mariboru*

Rukovodni organi Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru

Gojko Turudić, univ.dipl.ek.
Rado Erceg
Ratimir Šalinović, dr.med.
Miroslav Bosiljevac, dr med.
Mira Mraček, prof.
Mijo Đžankić
Krunoslav Šalinović, dr med.
Marijan Maček
Niko Vrdoljak, univ.dipl. inž

Kronološki pregled

16.12.1990.

Osnivačka izborna skupština

Predsjednik:

Prof.dr. Šime Ivanjko

Dopredsjednici:

Miroslav Bračić, dr.med.
Ratimir Šalinović, dr. med.

Tajnici:

Milan Vlašić (do 15.11.1993)
Miroslav Bračić, dr.med. (od 12. 1993. do 27.1.1995.)

Blagajnik:

Tihomir Batorek

Izvršni odbor:

Prof.dr. Mate Šimundić
Josip Kulaš
Zlatan Turčin, dr. med.

27. 1.1995.

Redovna izborna skupština

Predsjednica:

Dr.Maja Vetrih

Dopredsjednik:

Dragutin Šegrec, univ. dipl. iur.

Tajnici:

Milan Vlašić (do 31.1.1996.)
Željko Desaty, univ. dipl. inž. (od
31.1.1996.)

Blagajnica:

Marija Desaty

Izvršni odbor:

Prof. dr. Šime Ivanjko
Krunoslav Šalinović, dr. med.
Miro Bračić, dr. med.
Zorica Barać

Rado Žic, dr. med.
Dragutin Šegrec, univ. dipl. iur
Milan Vlašić
Prof. dr. Mate Šimundić.

Nadzorni odbor:

Mira Mracsek, prof
Mijo Jurčević, univ. dipl. ek.
Anarija Topić, univ. dipl.ek.

10.4.1999.

Redovna izborna skupština

Predsjednica:

Luca Vrdoljak

Dopredsjednici:

Krunoslav Šalinović, dr.med.
Nada Canjko

Blagajnica:

Štefica Marušić

Izvršni odbor:

Marko Lovrić
Mijo Jurčević, univ. dipl. ek.
Drago Markan
Zrinka Fortić
Marija Jurković
Andreja Bosiljevac, dr.med.

Nadzorni odbor:

Željko Ivanjko

Zlatan Turčin, dr.med.
Ruža Balek

2.6.2000.

Redovna skupština*

Predsjednica:

Zrinka Fortić

Inicijativni odbor*:

Marijan Maček
Šime Ivanjko
Alojz Slivnjak
Josip Čačić
Božo Janković
Milan Vlašić
Jelena Ribić
Josip Pocrnja

9.6.2002.

Izborna skupština

Predsjednik:

Ludvik Marušić, san. med. lab. inž.

Dopredsjednice:

Koraljka Čeh, prof (1. dopred.)
Edmea Stipčević Bilić dr.med. (2. dopred.)

Tajnica:

Dubravka Lovrec Jajčević

Blagajnica:

Emilija Hajdinjak

Izvršni odbor:

Koraljka Čeh, prof
Angelina Šimundić, prof
Božo Janković, inž
Marijan Maček
Dubravka Lovrec Jajčević
Edmea Stipčević Bilić, dr.med.
Rado Žic, dr.med.
Radovan Škarica
Nada Canjko
Zorica Barać
Damir Lukačić

Nadzorni odbor:

Prof. dr. Šime Ivanjko
Zlatan Turčin, dr.med.
Mijo Jurčević, univ. dipl. ek.

30.5.2004.

Redovna izborna skupština

Predsjednik:

Ludvik Marušić, san. med. lab. inž.

Dopredsjednik:

Petar Lisjak, univ. dipl. ek.

Tajnica:

Jasmina Anžel Vuković, dipl. san. inž.

Blagajnica:

Emilija Hajdinjak

Izvršni odbor:

Petar Lisjak, univ. dipl. ek.
Ivan Žilić
Jasmina Anžel Vuković, dipl. san. inž.
Davor Zdunić
Drago Markan
Ivan Kovačić
Zlatko Martinović
Radovan Škaric

17.9.2006.

Redovna izborna skupština

Predsjednik:

Prof. dr. Šime Ivanjko

Dopredsjednik:

Petar Lisjak, univ. dipl. ek.

Tajnica:

Jasmina Anžel Vuković, dipl. san. inž.

Blagajnica:

Emilija Hajdinjak

Izvršni odbor:

Petar Lisjak, univ. dipl. ek.

Emilija Hajdinjak
Ludvik Marušić, san. med. lab. inž.
Jasmina Anžel Vuković, dipl. san. inž.
Zlatko Martinović
Davor Zdunić
Škarica Radovan

*Zbog smanjene aktivnosti pojedinih članova izvršni odbor naknadno je dopunjeno s niže navedenim članovima:

Andrija Topić, univ. dipl. ek.
Žiga Dukarić
Slavko Nakić
Davor Banušić
Jure Radolić

8.12.2007.

Izvanredna godišnja izborna skupština

Predsjednik:

Josip Kelemen, univ. dipl. ek.

Dopredsjednik:

Petar Lisjak, univ. dipl. ek.

Blagajnica:

Emilija Hajdinjak

Tajnica:

Dubravka Lovrec Jajčević

Izvršni odbor:

Petar Lisjak, univ. dipl. ek.
Marijan Maček
Emilija Hajdinjak
Dubravka Lovrec Jajčević
Koraljka Čeh, prof
Zoran Benić, univ.dipl.ek.
Branko Hrženjak
Rado Žic, dr.med.

Nadzorni odbor:

Jasmina Anžel Vuković, dipl. san. inž.
Zlatko Martinović
Darko Rudež

Disciplinska komisija:

Juraj Čavec
Lea Ivanjko

*Napomena:

Na skupštini održanoj 2.6.2000. godine izabrana je samo predsjednica HKDM pošto nije bilo dovoljno kandidata za ostale organe, s time što je predsjednici ostavljeno, da do slijedećeg saziva skupštine sama predloži članove u organe Društva.

Naime krajem 1990-tih dolazi do ozbiljne krize djelovanja i rukovođenja. Zavladalo je letargično stanje, iz kojeg se Društvo zahvaljujući krajnjim naporima najvjernijih članova uspjelo izvući i ponovo postaviti na noge. Takvo stanje nastalo je kao posljedica izvjesnog raslojavanja među članstvom, koje je prouzročilo razmirice i nezadovoljstvo u redovima Društva, što je imalo vrlo negativan utjecaj na osjetno smanjenu zainteresiranost za aktivno djelovanje. Neuspjela ideja o osnivanju Hrvatskog akademskog društva s nejasnim statusom u okviru HKDM, bitno je doprinijela zastoju u radu. Stanje je bilo takvo, da je bio nužno ponovo oformiti privremeni inicijativni odbor sastavljen od sedam članova, koji je novoizabranoj predsjednici trebao pomoći za ponovno pokretanje djelovanja.

Zahvaljujući iznimnom trudu i naporima predsjednice Zrinke Fortić, koja je u toj fazi oživljavanja zacrtanih projekata bila „djevojka za sve“, dolazi do ponovne postepene normalizacije odnosa i stanja u Društvu.

Na prvoj sjednici inicijativnog odbora 14.11.2000. godine dolazi do imenovanja tajnice Koraljke Čeh, blagajnika Ivice Čosića i domara Jelene Ribić.

Dopredsjednici, tajnici i blagajnici

Predsjednici Hrvatskog kulturnog društva

Prof. dr. Šime Ivanjko, mandat: od 16.12.1990. do 27.1.1995.

od 17.9.2006. do 8.12.2007.

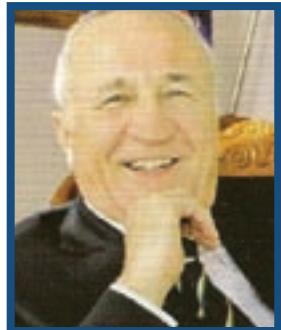
Dr. Maja Vetrh, mandat: od 27.1.1995. do 10. 4 1999.

Luca Vrdoljak, mandat od 10.4.1999. do 2.6.2000.

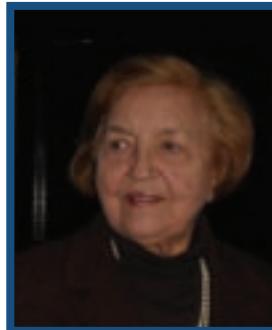
Zrinka Fortič, mandat: od 2.6.2000. do 9.6.2002.

Ludvik Marušić, mandat: od 9.6.2002. do 17.9.2006.

Josip Kelemen, mandat: od 8. 12.2007. (aktualni predsjednik)

Prof. dr. Šime Ivanjko

Dr. Maja Vetrh

Luca Vrdoljak

Zrinka Fortič

Ludvik Marušić

Josip Kelemen

Ratimir Šalinović

Krunoslav Šalinović

Nada Canjko

Koraljka Čeh

Edmea Stipčević

Petar Lisjak

Milan Vlašić

Željko Desaty

Tihomir Batorek

Jasmina Anžel Vuković

Marija Desaty

Dubravka Jajčević

Štefica Marušić

Emilija Hajdinjak

Članovi rukovodnih organa HKDM

Davor Banušić

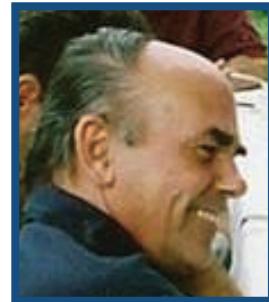
Zorica Barać

Zoran Benić

Juraj Čavec

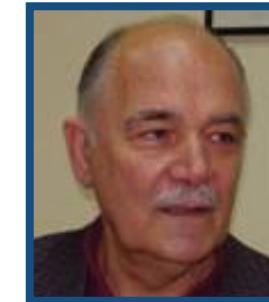
Drago Markan

Zlatko Martinović

Mira Mracsek

Slavko Nakić

Žiga Dukarić

Branko Hrženjak

Željko Ivanjko

Božo Janković

Jura Radolić

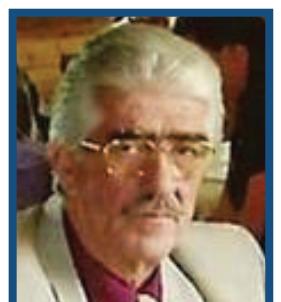
Prof.dr.Mate Šimundić

Radovan Škarica

Zlatan Turčin

Mijo Jurčević

Marija Jurković

Ivan Kovačić

Marijan Maček

Gojko Turudić

Ivan Žilić

Darko Rudež

Ivica Čosić

Redovna izborna skupština, 17.9.2006. / Radno predsjedništvo
Sanda Rudež, Marcelija Grgić, Zlatko Martinović, Jasmina Anžel Vuković

Redovna izborna skupština, 17.9.2006.godine

Redovna izborna skupština, 30.5.2004. godine / Radno predsjedništvo
Dubravka Lovrec Jajčević, Zlatko Martinović, Koraljka Čeh, Petar Lisjak

Druženja -proslave, priredbe, izložbe, koncerti, domjenci, piknici, izleti...

Proslave, domjenci, izložbe, piknici, priredbe, koncerti, izleti... predstavljaju svojevrstan oblik druženja na kojima se okupljalo najviše pripadnika hrvatske etničke zajednice kao i naših prijatelja drugih narodnosti.

Tim su događajima nazočili brojni uglednici iz kulturnog, političkog i javnog života u svojstvu dragih nam gostiju ili aktivnih učesnika u samom projektu odnosno programu.

Masovna okupljanja na zabavnoj osnovi najbolja su prilika za bolje međusobno upoznavanje i zblizavanje članova, budući da potječemo iz raznih krajeva pa nam je zavičajna struktura vrlo heterogena. Na proslavama, domjencima i piknicima pjevale su se pjesme iz gotovo svih naših krajeva, a u razgovorima se čulo i „kaj“ i „što“ i „ća“... Kulturno umjetnički programi uvijek su u nama dodatno budili osjećaj zajedništva i pripadnosti hrvatskome narodu.

Popriličan broj članova Hrvatskog kulturnog društva uzeo je učešće u likovnim aktivnostima. Izlažući svoje radove na brojnim izložbama u našim društvenim prostorijama kao i izvan, promovirali su kulturu našeg naroda i našu kulturnu baštinu i time dodatno doprinosili većoj prepoznatljivosti hrvatske etničke zajednice u našem okruženju. Radovi likovnih stvaralača bili su prožeti dubokim rođoljubnim osjećajima i zavičajnim motivima, simbolizirajući svojevrsnu povezanost s krajevima i sredinama

iz kojih su potekli. Likovna aktivnost u Društvu predstavlja dje- latnost, koja je privukla najviše mladih, djece i unuka naših starijih članova. Dinamičnost i šarolikost djelovanja na tom pod- ručju najbolje se vidi iz pregleda brojnih izložaba održanih u proteklom razdoblju.

Vrlo zapažene su bile i izložbe ručnih radova među kojima posebno valja istaći velike izložbe čipkarskih radova članica Društva.

Treba svakako naglasiti i to, da su naši članovi uspješno promovirali Hrvatsko kulturno društvo u Mariboru i našu etničku zajednicu, u ulozi organizatora brojnih kulturnih doga- đaja u Mariboru i šire.

Na tom planu naročito se istakla neumorna promotorica kulture profesorica Dunja Bezjak, mariborska varaždinka, koja već dugi niz godina svoju stvaralačku energiju posvećuje hrvatsko-slovenskim kulturnim odnosima.

U tom kontekstu valja također istaći i trud dr. Maje Veti- rih, koja je u svojstvu predsjednika Hrvatskog kulturnog druš- tva u Mariboru organizirala izložbu Nike Vrdoljaka u Zagrebu, a posebnu pažnju zavređuje činjenica, da je njezinim posredo- vanjem kod ministra za kulturu Republike Hrvatske 1996. godi- ne omogućeno izlaganje radova poznatog mariborskog umjetni- ka Gaberija u muzeju Mimara u Zagrebu. Prilikom otvaranja izložbe ministar je naglasio pozitivnu ulogu Hrvatskog kul- turnog društva u Mariboru na unaprjeđenju odnosa među dvjema državama na području kulture. Dodajmo k tome, da je kipar Gaberi poklonio bistu Miroslava Krleže gradu Zagrebu, koja je postavljena u Hrvatskom narodnom kazalištu, te da su i tom prilikom i ministar i kipar naglasili posredničku ulogu Hrvats- kog kulturnog društva u Mariboru.

Kronološki pregled aktivnosti odносно događaja

1991. godina

2.4.1991.

- izložba likovnih radova Rade Žica u prostoru Općine Maribor.

Otvaranje uz glazbeni program naših čla- nova Zorice Barać, Nade Canjko, Nike Vrdoljaka i Pere Baruna.

7.4.1991.

- izlet u Pregradu.

Organizator prof. dr. Šime Ivanjko.

26.5.1991.

- pogreb našeg člana Jožefa Simčika, prve žrtve agresije na RS.

Organizirano sudjelovanje Hrvatskog kul- turnog društva u Mariboru s razvijenom hrvatskom zastavom.

30.5.1991.

- proslava Dana državnosti ; akademija u Kazinskoj dvorani SNG Maribor.

Nastupaju članovi Glazbenog društva Ma- ribor na čelu s Mirom Mracsek i članovi- ma obitelji, operna pjevačica Majda Šva- gan i tamburaški zbor Jože Hermanko.

Organizatori: Nada Canjko, Mira Mracsek i Marijan Maček;

Mr. Miljenko Žagar
prvi veleposlanik Republike Hrvatske u Republici Slove- niji pružao je veliku moralnu potporu Hrvatskom društvu na početku djelovanja.

2.6.1991.

- izlet u Čakovec.

Prisustvovanje na koncertu u čakovečkoj crkvi, na kojem se izvodi partitura Josipa Slavenskog. Prisutan je i veleposlanik RH u RS mr. Miljenko Žagar.

Organizator Nada Canjko.

1994. godina

28.5.1994.

- izlet u Ljubljani.

Prisustvovanje na proslavi Dana državnosti Republike Hrvatske i Republike Slovenije.

11.9.1994.

- izlet u Zagreb.

Prisustvovanje na svečanom dolasku i sv. misi sv. oca Ivana Pavla II.

28.12.1994.

- domjenak u domu obrtnika na Titovoј cesti u Mariboru. Gost mr. Miljenko Žagar, veleposlanik Republike Hrvatske u Republici Sloveniji.

1995. godina

26.5.1995.

- izložba likovnih radova naših članova Nike Vrdoljaka, Zlatana Turčina i Rade Žica povodom proslave Dana državnosti Republike Hrvatske i Republike Slovenije. Organizator dr. Maja Vetrih.

15.8.1995.

- hodočašće u Mariju Bistricu.

26.10.1995.

- izložba likovnih radova Nike Vrdoljaka u Zavarovalnici Maribor.

16.12.1995.

- proslava pete obljetnice Društva i godišnja skupština u Strojni s kulturnim programom i tombolom.

16.12.1995.- proslava peta obljetnice

1996. godina

29.5.1996.

- izložba likovnih radova naših članova Nike Vrdoljaka, Zlatana Turčina i Rade Žica povodom proslave Dana državnosti. Organizator dr. Maja Vetrih.

1999. godina

11.6.1999.

- izložba likovnih radova naših članova Lidije Franulović-Podbevšek, Zlatana Turčina, Rade Žica i Vilka Poturice, postavljena u prostorijama Slovenskog društva »Triglav« u Splitu, kao doprinos Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru proslavi dana državnosti Republike Slovenije. Organizator dr. Maja Vetrih.

24.4.1999.

- posjeta delegacije Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru gradu Vukovaru, gdje su predane knjige, poklon naših članova tamošnjoj gradskoj biblioteci, jedna umjetnička slika te prijedlog (idejna skica)

POZIVNICA

Akademска секција

HRVATSKOG KULTURNOG
DRUŠTVA U MARIBORU

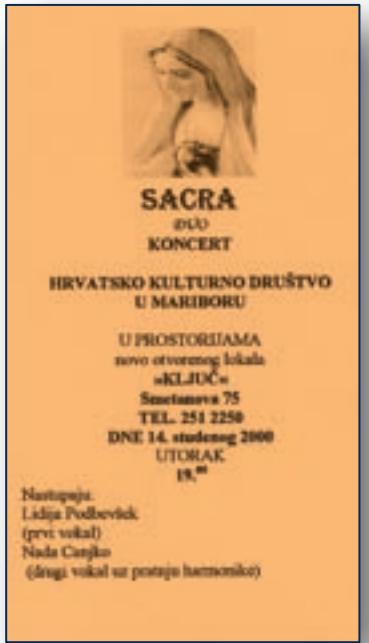
poziva Vas na otvorenje izložbe slika članova društva, Hrvata, koji žive i rade u Mariboru.

Izložba će biti postavljena u prostorijama Slovenskog društva »Triglav« u Splitu, Krešimirova 3, kao doprinos AS HKDM proslavi dana državnosti Republike Slovenije.

Otvorenje izložbe će biti u petak 11. lipnja 1999 sa početkom u 19.th sat.

Predstavnica akademске sekcije
HKDM

spomen-obilježja svim žrtvama palim za slobodu u domovinskom ratu, mariborskog kipara Andreja Grabrovca - Gaberija, kojega bi Republika Slovenija i autor daramovali gradu Vukovaru.

2000. godina

14.11.2000.

- koncert dueta Sacra.

Nastupaju članice Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru Lidija Podbevsek i Nada Canjko.

23.11.2000.

- izložba likovnih i ručnih radova grupe autora u društvenim prostorijama. Izložbu je otvorila predsjednica društva Zrinka Fortić predstavivši autore i njihove umjetničke radove.

Božo Janković izlaže crteže u grafičkoj tehnici tušem, laviranim tušem i ugljenom na risaćem papiru.

Milan Vlašić izlaže slike rađene na platnu – ulje, sprej i tempera, kao i ručne radove od drveta "Panjevi sa sjekirom".

Marko Krezić izlaže likovne radove rađene na papiru - pastel sa kredom.

Željko Ivanjko izlaže stilsko pokućstvo - stolicu od drveta i kože, vješalicu za ručnike i lažnu vinsku pipu od drveta.

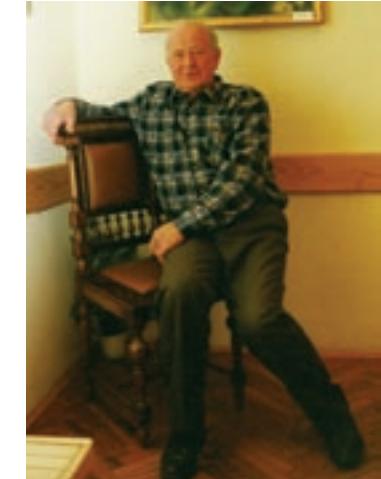
Zrinka Fortić izlaže tkanu lanenu suknju ukrašenu pamučnom čipkom, pleten jelek od domaće ovčje vune i stolnjak kukičan koncem.

Izložba je bila dopunjena fotografijama hrvatskih narodnih nošnji, kao simboličan prikaz bogatstva hrvatske kulturne baštine. Doprinos otvaranju izložbe dao je još jedan glazbeni umjetnik amater Tomica Brk-

Ijačić, otpjevavši splet dalmatinskih pjesama uz pratnju mandoline.

23.11.2000. - otvorenje izložbe

Željko Ivanjko sa svojim eksponatom

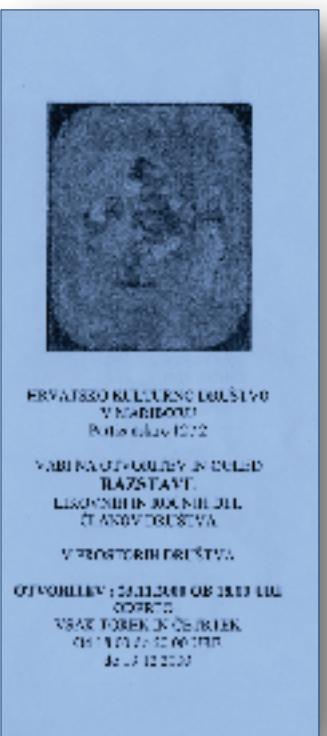
2.12.2000.

- svečana akademija povodom proslave 10. obljetnice Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru u restauraciji Nigra, uz literarno glazbeni program, kojeg su izveli naši članovi.

Pjesmama i recitacijama oduševili su najmlađi članovi Koraljka Čeh, Ivan Perić te Marin i Ana Škarica. A program je završio Božo Janković spletom zagorskih pjesama uz pratnju gitare. Proslava je nastavljena uz večeru i tombolu te druženja uz glazbu.

16.12.2000.

- domjenak povodom desete jubilarne obljetnice Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru. Okupilo se tridesetak članova u društvenoj prostoriji ukrašenoj hrvatskom i slovenskom zastavom, slikarskim radovima i cvijećem. Nakon pozdravnog govora uslijedio je zabavni dio – recitacije, muški kvartet i solo pjesme uz pratnju gitare..

16.12.2000.- domjenak povodom desete jubilarne obljetnice

21.12. 2000.

- izložba likovnih radova grupe autora.
Rado Žic predstavio se s uljima na platnu i lesonitu, Ivan Šibila i Vilko Poturica akvarelima, a Luka Batorek uljima na staklu.
Novu svježinu unio je Božo Janković sa sedam crteža tušem, laviranim tušem i uglenom na crtaćem papiru;
Milan Vlašić predstavio se likovnim rado-vima na platnu - ulje i tempera, te mašto-vito zasnovane Isusove jaslice sa Jeruza-lemom u pozadini.
Izloženi radovi bili su zanimljivi kako zbog tematske raznolikosti, tako i zbog ra-zličitosti primjenjivanih tehniki i materija-la.
Izložba je otvorena uz recenziju Bože Jan-kovića, koji je predstavio autore i njihova djela, izvodeći pritom kao glazbenik splet zagorskih pjesama uz pratnju gitare.

2001. godina

8.3.2001.

- "Čipke žene – majke"; izložba kačkanih radova autorice Angeline Šimundić, po-

vodom Dana žena i nadolazećeg Majčinog dana.

2. 6.2001.

- proslava Dana državnosti Republike Hrvatske u Slatkom vrhu uz bogat kulturno zabavni program.
Naši mladi polaznici Dopunske škole izve-li su recital protkan rodoljubnim stihovi-ma, a gosti iz Varaždina KUD Vindija oduševili su stotinjak prisutnih nastupom folklorne sekcije i tamburaškog sastava.

23. 6.2001.

- proslava Dana državnosti Republike Slovenije u sportskom parku Krsnik u Po-čehovi zajedno s Makedonskim društvom Vardarka iz Maribora.
Za dobro raspoloženje pobrinuli su se mu-zički sastavi Krijesnica iz Varaždina i Vardarka iz Maribora.

23. 6.2001.

11.11. 2001.

- „Martinje“ - uprizoren hrvatski običaj krštenje mladog vina.
Domjenak s kulturnim programom u res-toranu Picasso.

21.12.2001

- Proslava 11. obljetnice Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru i Nove godine u unajmljenim prostorijama pored našeg društva.

Uz jelo i piće i dvoje neumornih muzičara pod geslom „s pjesmom smo došli s pjesmom čemo otići“ veselje se oduljilo do ranih jutarnjih sati.

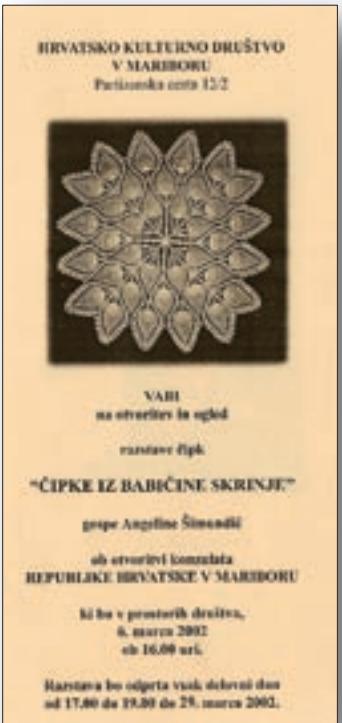
2002. godina

6.3. 2002.

- otvaranje konzulata u Mariboru.
HKDM organizira kulturno umjetnički program ispred samog konzulata. Nastupila je folklorna skupina KUD "Mak" iz Trnovca kraj Varaždina.

6.3.2002.

- "Čipke iz bakine škrinje".
Izložba autorice Angeline Šimundić, koja je izložila najvrjednije radove iz svog tridesetogodišnjeg marljivog rada – 106 pletenih i kukičanih čipki različitih motiva, veličine i debljine, raspoređenih na deset panoa veličine 100x100 cm.

Angelina Šimundić

6.3.2002.-"Čipke iz bakine škrinje"

27.3.2002.

- „Prijatelji i poznanici“. Izložba fotografija autora Zlatana Turčina, člana Foto kluba Maribor u đačkom domu Lizeke Jančar. Autor se predstavio portretima svojih prijatelja i poznanika.

9.6.2002.

- proslava Dana državnosti Republike Hrvatske i Republike Slovenije u sportskom parku Krsnik, Počehova.

Kulturni program pripremili su mlađi članovi Društva recitacijama o „Lijepoj našoj...“, a gosti KUD »MAK« iz Trnovca kraj Varaždina svojim folklornim i tamburaškim sastavom izvodili su spletove hrvatskih narodnih plesova i pjesama.

17.6.2002.

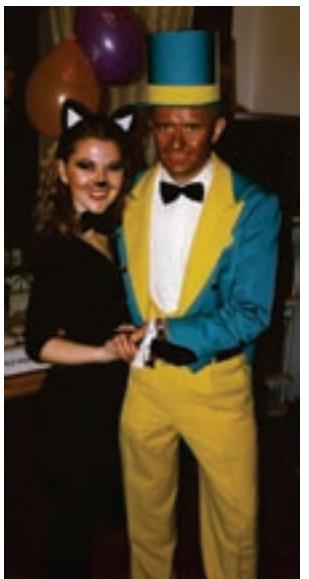
-“ Poezija, glazba i likovno stvaralaštvo“. Priredba u Art kavani hotela Piramida povodom Dana državnosti RH i RS.

Nastupili su gosti iz Krapinsko zagorske županije uz nazočnost brojnih gostiju, među njima i hrvatskog veleposlanika u RS Celestina Sardelića. Tom prilikom gosti iz Hrvatske priredili su izložbu suvenira i likovnih radova, a kulturno zabavnom dijelu programa nastupila je ženska vokalna skupina i tamburaški sastav.

2003. godina

4.3.2003.

-“ fašnik“ uz krafne u maskama u društvenim prostorijama.

maškare...

8.3.2003.

- obilježavanje Dana žena

8.6.2003.

- hodočašće u Mariju Bistrigu i izlet u Gornju Stubicu.

8.6.2003.- Gornja Stubica

12.12.2003.

- izložba radova akademske kiparice Metke Zupanič u društvenim prostorijama.

2004. godina

16.5.2004.

- “ Život i rad kardinala blaženog Alojzija Stepinca”; izložba slika u crkvi sv. Alojzija u Mariboru, koju organizira Hrvatska katolička misija uz pomoć Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru.

16.5.2004.- Izložba "Život i rad kardinala blaženog Alojzija Stepinca"

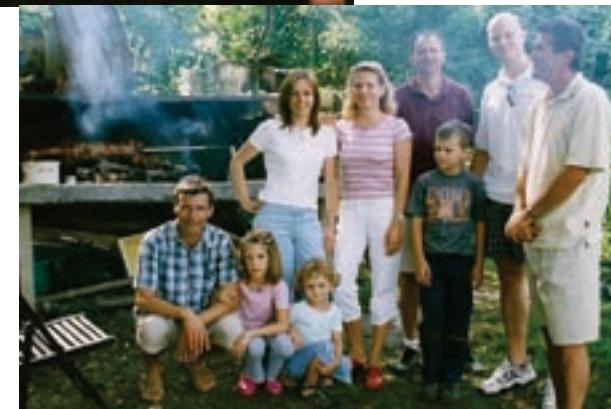
23.10.2004.

- komemoracija na groblju Dobrava kod spomenika žrtvama „križnog puta“, koju organizira p. Valentin Miklobušec ravnatelj Hrvatske katoličke misije u Mariboru uz aktivno sudjelovanje Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru na čelu s predsjednikom Ludvikom Marušićem. Svečanost je svojim nastupom uveličao gostujući akadamski pjevački zbor bazilike Srca Isusova „Palma“ iz Zagreba.

Poslije komemorativne svečanosti Hrvatsko kulturno društvo priredilo je domjenak s gostima iz Zagreba na obronku Pohorja.

23.10.2004. s gostima iz Zagreba na „kmečkom turizmu“

Piknik uz Dravu, rujan 1994.

2005. godina

15.3.2005.

- izložba likovnih radova najmlađeg člana Društva Mateja Crnčeca, učenika 8. razreda osn. škole. Izložbu je otvorila Rozika Puvar, prof. likovne pedagogije.

15.5.2005.

- piknik u sportskom parku Krsnik. Preko 160 nazočnih zabavljao je tamburaški sastav HKD Međimurje iz Ljubljane, koji je svojim širokim repertoarom melodičnih međimurskih i drugih pjesama doprinjeo k tome, da je piknik dobio epitet „najljepšeg do sada“. Među gostima bili su i predstavnici Saveza hrvatskih društava iz Ljubljane, HKD Međimurje iz Velenja i Ljubljane te Hrvatske katoličke misije u Mariboru.

15.5.2005.- piknik u sportskom parku Krsnik

15.5.2005.- piknik u sportskom parku Krsnik

15.12.2005.

- domjenak u prostorijama Društva, obilježavanje 15. obljetnice djelovanja.

2006. godina

18.1.2006.

-“Zagreb u Mariboru” vedute Davorina Radića likovnog umjetnika iz Zagreba. Izložbu je u izložbenom prostoru Mariborske knjižnice otvorio mr. Mario Kezić, ministar savjetnik na Veleposlanstvu RH u RS, a prisutnima se obratio i počasni konzul Republike Hrvatske u Mariboru prof.dr. Šime Ivanjko naglasivši veliki doprinos ovakvih kulturnih događaja unapređenju općih prijateljskih odnosa između dvaju naroda.

Koordinatorica izložbe i ovog puta bila je prof. Dunja Bezjak.

29.1.2006.

- proslava 15. obljetnice Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru u sportskom parku Krsnik, popraćena kraćim kulturno zabavnim programom, kojeg su pripremili članovi Društva.

Događaj je zabilježila HTV i prikazala u svom redovitom programu u emisiji za Hrvate u svijetu.

29.1.2006.- proslava 15. obljetnice

19.4.2006.

-“Susretii”; izložba umjetničkih radova grupe autora iz triju gradova Varaždina, Kranja i Ajdovščine, simbolizirajući uzorne kulturne i prijateljske odnose među kulturnim udrugama.

Bio je to još jedan u nizu brojnih kulturnih događaja, koje je organizirala naša članica, neumorna promotorica kulture Dunja Bezjak.

. . 6. 2006.

-“Zagreb i zagrepčani”; izložba fotografija u Foto-klubu Maribor u galeriji Stolp na kojoj se predstavio Fotoklub iz Zagreba; Izložbu je otvorio predsjednik HKDM Ludvik Marušić, predstavivši ukratko naše Društvo i kulturno djelovanje članova hrvatske etničke zajednice u Mariboru. Organizator izložbe bio je Zlatan Turčin.

25.6.2006.

- proslava Dana državnost Republike Hrvatske i Republike Slovenije i izborna skupština u sportskom parku Krsnik.

2007. godina

24.6.2007.

- proslava Dana državnosti Republike Hrvatske i Republike Slovenije u sportskom parku Krsnik; Gostuje muzički sastav Lampaši iz Radvana iz Hrvatskog Zagorja.

8.12.2007.

- prednovogodišnja zabava u ugostiteljskom objektu Gurman; druženje uz bogatu trpezu, pjesmu i ples.

2008. godina

24.6.2008.

- proslava Dana državnosti Republike Hrvatske i Republike Slovenije u Vinagovoj kleti uz koncert KUD Potepuhi iz Zagreba u organizaciji Konzulata Republike Hrvatske u Mariboru i Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru.

14.11.2008.

- „Krštenje mošta“ – Martinje u društvenim prostorijama.

12. 12.2008.

- prednovogodišnja zabava u studentskoj restauraciji; druženje uz bogatu trpezu, pjesmu i ples.

2009. godina

17.4.2009.

- svečano otvorenje novih društvenih prostorija uz kulturno umjetnički program, uz nazočnost brojnih uzvanika među kojima i veleposlanika Republike Hrvatske u Republici Sloveniji dr. Svjetlana Berkovića i dožupana Općine Maribor Andreja Verliča.

17.4.2009.

- „Domovina u tajanstvenoj škrinji sanjenja“ ; Izložba slika priznatog hrvatskog slikara Alojza-Slavka Bešenića, tipičnog predstavnika hrvatskozagorskog naivnog slikarstava iz Varaždinskih Toplica, otvorena prilikom otvaranja novih društvenih prostorija.

17.4.2009.- otvorenje novih društvenih prostorija i izložbe - „Domovina u tajanstvenoj škrinji sanjenja“

Proslavljeni legendi članovi Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru – pjevač Marko Novosel (prije s desna) i nogometni Tomislav Prosen (drugi s desna), prilikom otvaranja novih društvenih prostorija

10.11.2009.

- „Martinje u Društvu“; krštenje mladog vina uz zabavni program naše klape.

10.11.2009

2010. godina

5.5.2010.

- „Kulturni večer“ nastupi etničkih zajednica u dvorani Union u organizaciji Mjesne općine Maribor. Hrvatsku etničku zajednicu u Mariboru predstavlja HKDM sa vrlo uspješnim i zapaženim nastupom klapе Dalmari i muzičko scenskim nastupom Ive i Dubravke Jajčević.

30.9.2010.

- prvi samostalni koncert klapе Dalmari u prostorijama Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru pod vodstvom našeg člana Marka Mandira.

10.12. 2010.

- Proslava 20. jubilarne obljetnice Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru uz kulturno umjetnički program.

Druženje uz igranje šaha

Iva Jajčević

Dubravka Lovrec Jajčević

Božo Janković

Članovi Društva, koji su često nastupali u raznim prigodama u kulturno zabavnom programu

Nada Canjko i Lidija Podbevšek

Proslava 20. jubilarne obljetnice Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru

Proslava 20. jubilarne obljetnice Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru održana je 10. prosinca 2010. godine, u dvorani Zavoda Antuna Martina Slomška, kojoj su uz brojne članove Društva nazočili i uvaženi počasni gosti: Ivan Sabolić, ministar savjetnik na Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Sloveniji u svojstvu izaslanika veleposlanika, Darko Šonc, predsjednik Kulturno prosvjetnog društva Slovenski dom iz Zagreba, Đanino Kutnjak, potpredsjednik Saveza hrvatskih društava u Sloveniji, vlč. Andelko Koščak, svećenik iz Hrvatske katoličke misije u Mariboru, te predstavnici Marioborske nadbiskupije kanonik Jože Goličnik, i p. Franc Cerar.

Proslava je započela kulturnim programom u kojem nam se predstavila klapa Dalmari pod stručnim vodstvom našeg člana Marka Mandira, otpjevavši niz pjesama iz svog klapskog repertoara, te jedna od najmlađih naših članica Iva Jajčević sa svojim plesnim parom Tomažem Golubom u zapaženom baletno plesnom nastupu.

Uslijedio je službeni dio u kojem su se nazočnima obratili prvi predsjednik prof. dr. Šime Ivanjko i aktualni predsjednik Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru Josip Kelemen te počasni gosti, a прочitano je i pozdravno pismo mariborskog župana Franca Kanglera.

Tom prilikom dodijeljene su plakete najistaknutijim članovima kao priznanja za uloženi trud i doprinos u radu Društva u proteklom razdoblju.

Plakete su također dodijeljene počasnim članovima i donatorima Društva.

Nakon službenog dijela proslave, uslijedilo je druženje u veselom raspoloženju uz jelo i piće te muzički sastav Lampaši iz Radvana kod Varaždina.

*Dosadašnji predsjednici Društva prilikom primanja plaketa
Ludvik Marušić, Zrinka Fortić, prof.dr.Šime Ivanjko, Josip Kelemen i dr Maja Vetrih*

Klapa DALMARI

Iva i Tomaž

*Počasni gosti na proslavi 20. obljetnice
Darko Šonc, p. Jože Goličnik, p. Franc Cerar i vlč. Andelko Koščak*

„LIJEPOM NAŠOM“ - javno snimanje emisije hrvatske radiotelevizije

Povodom 20. obljetnice Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru, a na inicijativu predsjednika Josipa Kelemena, 10.ožujka 2011. godine održano je javno snimanje najgledanije emisije Hrvatske radiotelevizije „Lijepom našom“ u dvorani Tabor u Mariboru. Bila je to jedinstvena i nezaboravna manifestacija prijateljstva između dvaju naroda Slovenije i Hrvatske, prvi puta održana na tlu Slovenije. Pred pre-punom dvoranom u nazočnosti preko 2000 gledatelja nastupila su brojna najeminentnija imena hrvatske i slovenske estrade, te brojna kulturno umjetnička društva. Teško ih je sve nabrojiti.

Hrvate u Sloveniji predstavljala su hrvatska kulturna društva – Hrvatsko kulturno društvo u Mariboru, Hrvatsko kulturno društvo Pomurje iz Lendave, Hrvatsko kulturno društvo Međimurje iz Velenja, Hrvatsko kulturno društvo Međimurje iz Ljubljane i Hrvatsko kulturno društvo Komušina iz Škofje Loke. Bila je to izvrsna prilika za promociju Hrvata u Sloveniji, budući se emisija emitirala u dva dijela na prvom programu HTV i na mariborskoj televiziji RTS.

Među brojim uvaženim gostima bili su između ostalih dopredsjednik Sabora Republike Hrvatske, veleposlanik Republike Hrvatske u Republici Sloveniji, počasni konzuli Republike Hrvatske u Republici Sloveniji, gradonačelnici Zagreba i Maribora, najviši politički i turistički predstavnici otoka Paga, zbratimljenog sa Mariborom, te župani nekih pograničnih mesta uz slovensko hrvatsku granicu.

Nazočni članovi Društva na proslavi 20. obljetnice

Predsjednik Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru Josip Kelemen predaje plaketu voditelju emisije Branku Uvodiću

Klapa Dalmari

Hrvatsko kulturno društvo Pomurje iz Lendave

Hrvatsko kulturno društvo Komušina iz Škofje Loke

Hrvatsko kulturno društvo Medimurje iz Ljubljane

Hrvatsko kulturno društvo Medimurje iz Velenja

Završni nastup svih nastupajućih pjesmom „Moja domovina“

Dvostruko državljanstvo

Aktivnosti u Društvu često je diktirala opća situacija u širem društvenom i političkom okruženju. Takav primjer bilježimo 1993. godine kad je u državnom zboru pokrenuta rasprava o izmjenama i dopunama Zakona o državljanstvu Republike Slovenije.

Diskusije na tu temu, a posebno agresivni istupi pojedinih političkih stranaka protiv dvostrukog državljanstva, koje su stekli Hrvati i pripadnici drugih republika bivše Jugoslavije, unijeli su popričan strah i neizvjesnost među pripadnike hrvatske etničke zajednice, jer bi oduzimanje slovenskog državljanstva značilo ujedno i gubitak mnogih prava stečenih dugogodišnjim radom i životom u Republici Sloveniji.

Odlučnom akcijom trebalo je naše članove i ostale Hrvate kao i širu javnost uvjeriti, da ne postoji neposredna opasnost za oduzimanje stečenog slovenskog državljanstva, da je Slovenija pravna država, koja ne može mijenjati zakonske propise na štetu već stečenih prava, pošto je to u suprotnosti sa temeljnim načelima pravne države.

U tu svrhu objavljen je opširniji tekst prof. dr. Šime Ivanjka u časopisu Korijeni, u kojem se pravnim argumentima dokazuje neutemeljenost takvog zakonskog prijedloga.

Na tu temu organizirana su i predavanja, koja su u izazvala veliku pozornost u široj javnosti, osobito predavanje prof. dr. Silva Devetaka o položaju manjina i drugih etničkih zajednica u suvremenoj Evropi, s posebnim osvrtom na položaj i život etničkih manjina u Republici Sloveniji. Predavač je posebno naglasio, da postojeći odnos nije u skladu sa suvremenim načelima i da je izraz usko nacio-

nalnog shvaćanja nacije i države, koja su u suprotnosti s civilizacijskim vrijednostima suvremenog i moderno organiziranog društva.

Časopis Večer objavio je opširan izvještaj s predavanja.

Nacionalizem je velika prevara, opij in mit, ki privede do kaosa, opozarja dr. Šilvo Devetak

Kdo želi škodovati Sloveniji?

PREDAVANJA IN RAZPRAVA O DVOJNEM DRŽAVLJANSTVU: ZAKAJ SLOVENSKI POLITIKI IN STRANKE NE POVEDIGNEJO GLASU O NAMERAH NEKATERIH STRANK IN POSAMEZNIKOV, KI ŠKODUJEJO MEDNARODNEMU UGLEDU NASE DRŽAVE? — NACIONALISTIČNE SKUPINE POD LUPO

Hrvatsko društvo Maribor predstavlja prvi posebnički v mestu na podlagi predavanja. Tokrat je v Skodeljki načelnički in Mariborski gospodarski prof. dr. Šilvo Devetak, direktor Evropskega centra za etnologijo, regionalno in sociološke študije Univerze v Mariboru, o mrežnih manjinih in etničnih skupinah v Evropi in pri tem. V temu vseh predavanjem predstavlja moje je predsednik Hrvatskoga društva Maribor prof. dr. ŠIME IVANJKO povedal, da si sekatore stranke na Slovenskem prizadevaju za spremembu zakona o državljanstvu. Po njihovih predlogih bi se moral 178 tisoč slovenskih državljanov odrediti slovenskemu državljanstvu ali pa primeti potpolnila, da se ne izpisali iz državljanstva drugih država (danes Mađarska), čeprav se državljanstvo dobili na temelju dveh članov slovenskega zakona o državljanstvu.

Šilvo Devetak je govoril o mednarodnih izkušnjah, ki kažejo, da želijo mesti izčrpati popolno oblast nad državljanom, zato tudi niso naklonjeni dobrotnemu državljanstvu. Prav zategadelji države te redi urejajo na mednarodni ravni in ne na mestni državljanstvu. Zaradi se je, da v Sloveniji je nobena stranka ali posameznik ni dvignil glasu pred takšnimi namenami na pogledom, ker takšne težnje lahko zelo škodijo Sloveniji, njenemu ugledu in vsemu in narejajo. Vse to enako slabo luč na slovensko politiko, nesmiselno Šilvo Devetak, izraziti pogled nacionalističnih skupin pa smatramo v slovenski parlament včasih alič.

Vse to lahko ima strateške posledice za Slovenijo, kar so lahko težje v nasprotju s slovenskimi interesimi privzeti in vnaprejti v evropske razmere, ko 60 milijonov ljudi živi v nasprotni možnosti države, je izrazil božična, da se je nacionalistični pogled je do teme vročitve nejasen. 5. januarja igrenička je mogoče izbrati na-

Poziv županji in škofu

Prečitalci Hrvatskega društva Maribor so ob koncu predavanja, na katerega je udeleževal tudi hrvatski veljedavalnik v Sloveniji mag. Miljenko Zagari, v plenkovanju spregledali mestni plan, ki ga bodo poslali predsednik mariborskih občinskih skupin: Magdaleni Tavarovič in škofi mariborskih škofije dr. Franca Krasnerjerja. Med drugim jima bodo predlagali, naj pozvata k strpnosti do drugih.

zati, da jen je s svojimi pogledi odstranil strak, s katerim živijo, ker so dobili potrditev, da zahtevi in pogledi nekaterih strank in posameznikov v zvezni in temi upravnimi nivojih v skladu z evropskimi standardi ter so v skladu Slovenski in njeno narodu.

Beck's De Costi.

Predlog: umakniti zakon

V dvojnem zboru sta v obziru vzel predloga zakonov o precevovanju dvojnega državljanstva in o spremembah in dopolnitvah zakona o državljanstvu. Skupina članov Sveta za varstvo človekovih pravic in temeljnih svobod in teh predlogih ignorira tiste resnice, s katerimi posegajo v predložljene pravice in ki postavljajo posameznike v petolici, v katerem bi lahko ostali brez državljanstva.

Sčasima manj, da je obče veljavljajo načelni mednarodne pravne, ki imata zakonodajno po njej ustavni upoštevanje, lahko, da se tudi Slovenija prizadevati za sklenitev spomembov in drugih dogovorjev za območje države Jugoslavije, s katerimi bi utrdili vprašanja državljanstva, tudi dvojnega. Upošteval je načelnički, da je dvojnički skupina država razpadla, nasičilo in brez dogovorov o nasledstvu in da se v tem nujnosti niti enega območja mestne države nazi med priznavati, ne glede na naravnost in etnološko originalnost. Vendar je treba opozoriti, da vse bilo do konstituacijske Slovenije in Hrvatske mednarodno priznano je jugoslovansko državljanstvo, medtem ko je bilo vredno dvojnemu členu natančno pomen. Zato Slovenija je spremembu predložila na podlagi začne sprememb etnoloških skupin, zlasti arsakistov, zaradi katereh bi posamezniki lahko imeli tri državljanstva. Zato skupina predloga izključena obči in tudi Slovenija, naj enkratno obvezava zakon o dvojnem državljanstvu.

VEČER 6. 10. 1993.

Večer, 6.10.1993. godine

Prostorije Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru

Prvi pripremni sastanci, kao i ustanovna skupština, održani su u katedralnim župnim prostorijama, a jedno vrijeme su se sastanci održavali u prostorijama Društva umirovljenika na Slomškovom trgu 5.

Nekoliko mjeseci nakon registracije, društvo privremeno dobiva na korištenje prostor kod mjesne zajednice na Trgu revolucije br. 7. Pošto je ured na mjesnoj zajednici trebalo isprazniti, 30 rujna 1992. godine tajnik Društva Milan Vlašić seli dokumentaciju u svoj stan, gdje ostaje raditi tajničke poslove do useljenja na lokaciju na Partizanskoj cesti br. 12. Dobiveni prostor površine 25 četvornih metara trebalo je pred useljenjem temeljito obnoviti na čemu je svojim dobrovoljnim samoprijegornim radom sudjelovalo dosta članova uglavnom stručnih ljudi. Tlocrta površina povećana je dogradnjom galerije čime se pridobio uredski prostor za administrativne poslove. Brojni članovi novčanim prilozima potpomažu uredenje, u koje je uloženo preko 400 sati dobrovoljnog rada i znatna novčana sredstva, da bi se konačno 24. kolovoza 1993. godine prostor dao na korištenje širem članstvu.

Valja svakako naglasiti, da su za veća okupljana (predavanja i sastanke) u međuvremenu korišteni crkveni prostori (Škofjska avla, vjeroučne prostorije, dvorane Sinaj i Emavs), koje nam je bez naknade troškova ustupila Mariborska biskupija, na čemu im se od srca zavaljujemo, dok su se za druženja zabavnijeg karaktera koristile druge lokacije.

Sredinom 2008. godine, zahvaljujući iznimnom za-laganju predsjednika Društva Josipa Kelemena, od mari-borske općine dobivamo veće prostorije na istoj lokaciji, koje su primjerene za masovnija druženja. Veća prostorija površine 45 četvornih metara prikladna je za predavanja, izložbe, društvene igre i slične aktivnosti, a može se proširiti, otvaranjem prolaza, sa manjom prostorijom površine 25 četvornih metara, koja se inače koristi se za sastanke i administrativne poslove. Samozatajni članovi Društva donacijama i vlastitim angažiranjem pobrinuli su se, da se prostorije opreme odgovarajućim inventarom i da se kvalitetno uredi sanitarni prostor.

Zahvalni smo Općini Maribor, koja je imala razumi-jevanje za naše potrebe i uslišala naše molbe, ta nam besplatno dodijelila prostorije, čime nam je mnogo pomogla u stvaranju uvjeta za normalno djelovanje.

Natpisna ploča na ulazu u zgradu na Partizanskoj ulici broj 12

Prostорије Друштва у средишту града на Партизанској улици број 12

Unutrašnjost veće prostorije

SJEĆANJA - RAZMIŠLJANJA

Prvi počeci nastajanja Hrvatskog društva u Mariboru

Moje sjećanje vezano uz Hrvatsko kulturno društvo u Mariboru vodi me u proljeće 1990. godine, kad smo moj prijatelj Milan Vlašić i ja, odlučili sprovesti u stvarnost ideju o organiziranom obliku okupljanja mariborskih Hrvata na našem području.

Tijekom višegodišnjeg poznanstva često bi razgovarali o raznim temama vezanim uz naše hrvatsko porijeklo. Prevladavale su uglavnom teme iz prošlosti. Međutim, započetim procesom raspadanja bivše zajedničke države početkom 90-tih godina, sve više nas je zaokupljala aktualna problematika. U takvoj zaoštrenoj društveno političkoj klimi, ne dovodeći u pitanje solidarnost i lojalnost s većinskim slovenskim narodom u nazirajućoj novonastaloj državi, razmišljali smo o mogućnosti povezivanja brojnih Hrvata u neki oblik asocijacije, unutar koje bi mogli izražavati svoje kulturne, vjerske i druge osjećaje karakteristične za naše etničko porijeklo. Odlučujemo, da jednostavno treba potražiti Hrvate, koji će biti zainteresirani „za stvar“ i pozvati ih na iniciativni dogovor.

Na osnovu te odluke odlučili smo, da savki od nas dvojice pokuša po svojoj liniji animirati što veći broj zainteresiranih. Kroz kontakte tijekom animacije došli smo do spoznaje, da će odaziv biti manji od očekivanog, jer se među ljudima osjećala bojazan, da će izgubiti poslovne pozicije ukoliko se javno uključe u društvo s nacionalnim predznakom. Povećan strah vladao je i zbog naglog zaoš-

travanja političke klime i takozvanog „događanja naroda“ u pojedinim dijelovima bivše države, što je dodatno zbunjivalo javnost. Istovremeno se osjećala pojačana aktivnost obavještajnih službi.

Unatoč svemu tome odlučili smo, da u kasno jesen ipak sazovemo inicijativni sastanak, jer smo raspolagali s podatkom o približno 120 „obećanih“ učesnika. Za lokaciju sastanka namjerno smo odredili restauraciju Novi svet u centru grada, vjerujući da „udba“ neće intervenirati pred očima javnosti. Datum smo također namjerno odredili na praznik 29.11. Bojazan je ipak nadvladala, jer se osim nas dvojice odazvalo tek osam Hrvata. Sjećam se, kad smo se prije početka sastanka skupljali ispred Novoga Sveta, da je došlo još nekoliko drugih Hrvata, koji su u strahu od „ubice“ otišli prije početka predviđenog sastanka, i kako smo skoro svi „zurkali“ okolo dali će se odnekud pojavitи kakav udbaš sa policijom...

U vrlo napetoj atmosferi nas desetorica najhrabrijih Milan Vlašić, Marijan Maček, Miroslav Bračić, Ivica Jurčić, prof.dr.Mate Šimundić, Gojko Turudić, Miroslav Bosiljevac, Ratimir Šalinović, Krunoslav Šalinović i Tihomir Batorek, započeli smo sastanak. Riječ smo uzeli Milan i ja, kao inicijatori sastanka. Milan je počeo riječima, da nam je svima jasno da je do ovog sastanka moralo doći, jer se događa previše toga, te da Hrvati moramo stati jedan uz drugoga, ma koliko nas bilo. Ja sam dopunio njegov uvodnik, da moramo učiniti prije svega sve, da Slovenija uvidi da se mi Hrvati nećemo „događati na ulici“, već da želimo odmah pokazati pripadnost sredini u kojoj živimo i udruženi kroz neki vid formalnog udruženja, održati naš hrvatski identitet.

Nastavili smo sa širokom diskusijom o aktualnim događanjima, našoj povijesti, jeziku... u kojoj su sudjelovali svi na svoj način. Pokojni dr. Šimundić, profesor hrvatskog jezika, naglasio je, da svoj jezik, kulturu i povijest, ne smijemo zanemariti... Svi su se složili da je trenutak

pravi, iako opasan, da se konstituira hrvatsko društvo - zajednica, koja će u tim presudnim momentima udružiti Hrvate za potrebnu samopomoć, te nas profilirati kao građane, koji žele održati svoj identitet i tvorno se uključiti u novonastajajuću državu Sloveniju.

Diskusiju smo raširili na traženje imena za to naše prvo udruženje Hrvata - Hrvatsko društvo, Hrvatsko kulturno društvo, Katoličko hrvatsko društvo, Zajednica Hrvata, Udruženje Hrvata..., no najizglednijim smo smatrali ime Hrvatsko društvo u Mariboru.

Pošto smo zaključili, da je taj sastanak nas desetorice ustanovni sastanak za nastanak Hrvatskog društva, i da nas desetorica sakupljenih predstavljamo ustanovni odbor novonastalog udruženja Hrvata, otvorilo se pitanje koga odrabiti za prvog predsjednika tog udruženja? Pao je prijedlog, da to budem ja, Marijan Maček, kao jedan od inicijatora tog skupa. Prijedlog je bio jednoglasno prihvачen od svih prisutnih. Međutim, ja sam se zahvalio na iskazanom povjerenju i časti, objasnivši da zbog česte odsutnosti radi službenih obaveza prijedlog ne mogu prihvatiti. Pošto su svi nazočni sa žaljenjem prihvatali moje obrazloženje, za riječ se javio prof.dr. Šimundić rekavši: „Marijane, ovo je odgovorno i pošteno sa Vaše strane. Ja imam čovjeka, kojeg doduše danas nema ovdje, no znam da bi bio pravi i s njim ću razgovarati, a to je prof. prava Šime Ivanjko“, te je o njemu prozborio par riječi.

Svi prisutni složili smo se s prijedlogom prof.dr. Šimundića, uvjereni, da će prof.dr. Ivanjko biti pravo rješenje za predsjednika Hrvatskog društva-udruženja-zajednice.

Svi smo se osjećali ponosnima i zadovoljnima, da smo nas prvih deset, ti Hrvati, koji smo vjerojatno tim sastankom okrenuli novi list povijesti za Hrvate u Sloveniji, uvjereni, da smo napravili temelj novog Hrvatskog zajedništva u Mariboru.

Na kraju smo se dogovorili, da se ubrzo nađemo na novom sastanku i da svaki od nas ima zaduženje, da sa sobom dovede što više Hrvata, kako bi se čim prije sakupio potreban broj ljudi za skupštinu, i odredilo pravo ime tog novonastalog Hrvatskog udruženja te izvršio proces formalne registracije.

Marijan Maček

Utemeljenje Hrvatskog društva -buđenje hrvatske svijesti

Potkraj 1990. godine dr. Mate Šimundić obavijestio me, da je grupa Hrvata održala inicijativni sastanak na kojem je dogovoreno, da se kreće u osnivanje hrvatskog društva u Mariboru, koje bi okupljalo Hrvate s našeg područja i da sam predložen za prvog predsjednika. Ponudu sam sa zadovoljstvom prihvatio iako sam bio svjestan, da u tadašnjoj burnoj društveno političkoj klimi u sjeni nadolazećih političkih promjena, osnivanje društva na nacionalnoj osnovi neće biti prihvaćeno s naklonošću. Uslijedio je sastanak osamnaestorice mariborskih Hrvata u prostorijama stolnog župnog ureda dne 3.12.1990, koje nam je dao na raspolaganje dr. Stanislav Lipovšek, tadašnji mjesni župnik, današnji biskup u Celju. Na tom sastanku prihvaćena je odluka, da se osnuje Hrvatsko društvo u Mariboru, time da sam bio zadužen za pripremu svih potrebnih pravnih akata za registraciju društva. U razgovoru sa službenicima registra društava na općini odmah je istaknuto pitanje zabrane osnivanja društva na nacionalnoj osnovi navodeći da to nije u skladu sa tadašnjim zakonima u bivšoj SFRJ.

Usprkos strahovanjima nekih dobromanjernih ljudi sazvana je osnivačka skupština na kojoj je prihvaćen statut i izabrano vodstvo Društva.

U svom obraćanju nazočnima nakon izbora za prvog predsjednika naglasio sam između ostalog: »Razlog našeg

okupljanja u društvu je želja, da ostanemo i očuvamo našu hrvatsku samobitnost i da mi ovdje u Mariboru, kao i naši sugrađani Slovenci osjetimo žuđeni slobodarski povjatarac, koji će nam omogućiti, da prevaziđemo krizu tradicije i prisiljenog potiskivanja svijesti o svojoj nacionalnosti i da započnemo kulturno osvješćivanje na temeljima hrvatske tradicije, kulture, jezika i vjere. Želimo očuvati hrvatsku kulturu, produbiti saznanja o povijesti Hrvata i veličini hrvatske borbe za slobodu kroz protekla stoljeća. Žalosni smo što naša djeca ne govore hrvatski, što hrvatsku lijepu literaturu čitaju u prijevodu. Željeli bi da nas u našoj matičnoj domovini ne zaborave. Ne želimo biti u Sloveniji stranci kada se bude Slovenija voljom slovenskog naroda konstituirala u samostalnu državu, da mi pripadnici hrvatskog naroda u Sloveniji bez nje ne možemo, ali Hrvatsku volimo«.

Osim medija, osnivanje Hrvatskog društva pobudilo je veliku pozornost obavještajnih službi, koje su objavile neistinite navode o mome djelovanju, zbog čega sam bio prisiljen voditi sudski spor protiv Republike Slovenije, da bi se utvrdila neistinitost tih navoda. Sudski spor sa državom završio je tako, da mi se Republika Slovenija javno ispričala i opozvala neistinite navode u časopisima *Delo*, *Večer*, *Mag* i na TV Slovenija.

Prva aktivnost društva bila je u vezi sa angažiranjem članova društva, da glasaju za samostojnost Slovenije na referendumu 23.12. 1990. Smatrali smo, da time glasamo također za samostalnost Hrvatske o čemu su sanjali naši djedovi. Samostalnost Slovenije je bila ostvarena. Očekivali smo, da će nova slovenska država priznati pripadnicima drugih naroda i narodnosti u Sloveniji, a posebice pripadnicima hrvatskog naroda, koji su bili najbrojniji (oko 54.000), određena kolektivna prava odnosno status manjine, kao što je to priznala Republika Hrvatska brojčano manjoj zajednici Slovaca u Hrvatskoj. Međutim Slovenija je, pozivajući se na obveze iz međunarodnih ugovora

ra bivše Jugoslavije, priznala status manjine samo pripadnicima talijanske i mađarske narodnosti, iako je njih svih zajedno brojčano triput manje od Hrvata, određujući, da je njihov položaj autohton, dok pripadnicima drugih naroda i narodnosti u Sloveniji autohtonost nije bila priznata.

Počela je borba protiv upotrebe nove riječi „Neslovenac“ jer se time negirala nacionalna pripadnost ljudi koji nisu bili pripadnici slovenskog naroda. Vodstvo Hrvatskog društva, se posebnim pismom obratilo javnosti sa jasnim stavovima o potrebi poštivanja nacionalne pripadnosti i o upotrebi pravilno zapisanih prezimena sa č umjesto č. Pismo smo potpisali dr. Ivanjko, dr. Bračić i dr. Ratimir Šalinović.

U veljači 1992. godine bili smo iznenađeni odlukom slovenskih vlasti o brisanju iz evidencije desetak tisuća slovenskih građana državljana bivših republika Jugoslavije, koji su imali prebivalište u Sloveniji a nisu imali slovenskog državljanstva. Hrvatsko društvo, a osobito njegovi članovi pravnici mnogo su doprinijeli svojim savjetima i predavanjima, da su Hrvati u Sloveniji podnosili pravovremeno molbe za slovensko državljanstvo, tako da srećom među „izbrisanim“ nije bilo mnogo hrvatskih državljana živućih u Sloveniji 1991. godine.

Pošto se početak rada Društva poklapao s početkom ratnih zbivanja u Hrvatskoj, među prioritetne početne aktivnosti spadalo je prikupljanje humanitarne pomoći i zbrinjavanje izbjeglica. Kako je izbjeglica i prognanika bilo sve više, kao predsjednik Hrvatskog društva pokrenuo sam pitanje, kod gradonačelnice Maribora gospođe Magdalene Tovornik, da grad Maribor preuzme brigu za smještaj i prehranu izbjeglica u samačkom domu u Makedonskoj ulici. Sjećam se badnjaka 1991. godine, kada smo članovi Društva posjetili izbjeglice iz Dubrovnika u njihovom izbjegličkom domu sa željom, da im pripremimo lijepu večer, međutim kako je upravo tog dana stigla i vijest o pogibiji dvojice sinova roditelja koji su bili u do-

mu kao izbjeglice, taj se susret pretvorio u večer žalovanja.

Kao prvi predsjednik Hrvatskog društva u Mariboru i aktivni sudionik tijekom djelovanja u cjelokupnom proteklom razdoblju, s ponosom se sjećam, a i sa izvjesnom sjetom, svih članova s kojima sam radio i družio se u Društvu, te se ovim putem svima zahvaljujem na suradnji. Bilo mi je čast raditi s njima.

Možda će netko u neka buduća vremena detaljnije istražiti zajedničke napore naše tadašnje prve generacije pripadnika hrvatske narodnosti u Sloveniji i ocijeniti naš rad. Sigurno je, da smo mogli više i bolje napraviti neke stvari, ali je nesporno, da smo zajednički započeli proces osvjećivanja naših ljudi o njihovom domoljublju prema matičnoj državi i time se aktivno, u okviru tadašnjih mogućnosti, uključili u jedinstveni povijesni događaj osnivanja Hrvatske, kao samostalne države i tako mogli biti sudionici ostvarenja tisućljetnog sna hrvatskog naroda o svojoj slobodi u vlastitoj državi.

Nažalost mnogih članova više nema u Hrvatskom društvu ili su nas zauvijek napustili, ali njihova djela ostaju kao uspomena i amanet sadašnjim članovima, da u današnjim uvjetima nastave rad Društva, a osobito na aktivnostima koja su usmjerena u ostvarivanje temeljnih ciljeva prihvaćenih prije 20 godina na osnivačkoj skupštini, a to je rad na očuvanju samobitnosti hrvatstva i svijesti o pripadnosti hrvatskom narodu kod sadašnjih i budućih pripadnika hrvatskog naroda u Sloveniji.

Prof.dr. Šime Ivanjko

Identitet Hrvata u Sloveniji

Pripadnici hrvatske narodnosti u Sloveniji često se bave mišljem o svome identitetu, a posebno pitanjem, jesu li nakon više desetina godina života u Sloveniji postupno prihvati identitet pripadnosti slovenskom narodu. U praktičnom životu povezani su više sa Slovenijom nego sa Hrvatskom, pa im se čini da zapravo ne pripadaju nijednom narodu, ili da su pomalo pripadnici jednog i drugog naroda, osobito ako imaju dvostruko državljanstvo, koje u pravilu ne određuje narodnost i identitet pojedinca.

Uvjeren sam, da je upravo spomenuta dvojnost osjećaja pripadnosti jednom i drugom narodu specifična za nas Hrvata u Sloveniji. Istina je, da se ne možemo u cijelosti osjećati pripadnicima samo jednog naroda već pripadamo hrvatskom i slovenskom narodu. Kod nekih osoba izraženja je pripadnost hrvatskoj, a kod nekih slovenskoj narodnosti. Kod starije generacije naglašenija i prisutnija je tradicionalna hrvatska sastavnica, a kod mlađih generacija ta se polako gubi i dobiva na značaju slovenska.

Bez obzira koja pripadnost narodu je prisutnija, osobe sa takvim mješovitim identitetom bogatije su od onih koji nose isključivi identitet pripadnosti samo jednom narodu.

Pitanje identiteta osoba s mješovitim identitetom je neistraženo, ali je upravo za našu sredinu u kojoj živimo interesantno i vjerojatno će to biti put koji će nam omogućiti, da se aktivno integriramo u slovensko društvo, a da se pritom ne asimiliramo zaboravljajući svoje porijeklo.

Naš odnos do hrvatskog i do slovenskog naroda, možemo usporediti s odnosom sina odnosno kćeri do majke, te muža do žene odnosno žene do muža. On odnosno ona vole oboje, ali svakog na svoj način. Do majke ih prožima poštovanje i sjećanje na lijepo djetinjstvo, a do žene odnosno muža ih veže bračna ljubav i ljubav do djece. Na neki način do majke gaje kulturu sjećanja prošlosti, a do žene odnosno muža ih veže sadašnjost i budućnost. Ako među majkom i ženom odnosno mužem nema nesuglasica, tko sretniji od njih.

Čini mi se da su naši osjećaji prema Hrvatskoj slični ljubavi prema majci, a prema Sloveniji imamo sličan odnos kao do žene odnosno muža. U oba odnosa treba mnogo ulagati i njegovati ih, da bi postali trajni i pružali sreću i zadovoljstvo.

Prof. dr. Šime Ivanjko

Sjećanja na vrijeme mog mandata

Nakon dvije godine nagovaranja pristala sam preuzeti predsjedništvo Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru. Smatrala sam da je to veoma odgovoran i naporan posao koji zahtjeva suradnju barem većeg dijela članova.

Prve godine Društva bile su obilježene ozbiljnim i hitnim zadacima u ono turbulentno vrijeme, a nama u Društvu bila su tadašnja djelovanja (pomoći domovini u raznim oblicima, pomoći izbjeglicama itd.) posve razumljiv moralni imperativ, moralna obaveza i u prvom planu djelatnosti Društva. U mom mandatu situacija bila je prilično promijenjena, prioritetni su postali novi ciljevi pa i način rada morao se je tome prilagoditi. Taj zaokret nije bio baš jednostavan.

Već na prvoj sjednici novog izvršnog odbora osnovali smo više sekcija koje ranije nisu postojale i to sa ciljem da uključimo u aktivnosti Društva što veći broj članova. Tako su bile osnovane: humanitarna sekcija koju je vodio dr. Krunoslav Šalinović, gospodarska sekcija pod vodstvom prof. dr. Šime Ivanjka, kulturnu sekciju je vodila Zorica Barać, likovnu dr. Maja Vetrh, turističko - ugostiteljsku dipl. iur. Dragutin Šegrec, sportsku sekciju vodio je Andrija Topić, žensku sekciju Zrinka Fortić, darovno vijeće dipl. ek. Mijo Jurčević. Od ranije smo imali crkveni odbor, voditelj bio je dr. Miro Bračić. To je bilo polazište za unutarnje društveno djelovanje.

U vanjskom djelovanju Društva nastojalo se je uspostaviti što više kontakata s vanjskim čimbenicima i

tako ih upoznati s našim Društvom te njegovim radom. U to su ulazili pogotovo razgovori o problemima Hrvata u Sloveniji (status nacionalne manjine) i pitanje financiranja hrvatskih društava u Sloveniji sa strane slovenske države. Naime slovenska društva u Hrvatskoj primala su dotacije iz državnog proračuna. Upozoravala sam na potrebu i načine izdavanja publikacija o Hrvatima u Sloveniji, naime publikacija odnosno studija o Slovencima u Hrvatskoj izišla je 1995. godine. Radi svega spomenutoga bila je, primjerice, delegacija HKDM u posjeti Ministarstvu vanjskih poslova RH; najavljeni smo bili kod ministra Mate Granića, međutim baš taj dan bio je veoma zauzet (bila je sjednica za pripremu akcije Blijesak) pa nas je primio njegov zamjenik dr. Ivo Sanader.

U okviru vanjskog djelovanja Društva nalazila se je i briga za svećenika koji će u Mariboru držati nedjeljne mise na hrvatskom jeziku. Mi smo imali veoma dobrog svećenika Slovenca patra dr. Grafenauera kojega su ipak već pritisle godine i bolest pa sam morala misliti na njegovu zamjenu. U tom smislu bila je delegacija društva u Zagrebu kod monsra. Vladimira Stankovića, a nešto kasnije nas je primio i tadašnji zagrebački nadbiskup kardinal Franjo Kuharić; nakon nekog vremena (želim biti kratka i ne nabrajati svih aktivnosti) dobijamo hrvatskog svećenika p. Valenta Miklobušeca i ujedno osnivanje Hrvatske katoličke misije bl. Alojzija Stepinca u mariborskoj biskupiji. Ipak je potrajalo nekoliko godina dok je došlo do realizacije tog našeg cilja.

Kao koordinator sa uredništvom »Korijeni« (prilog listu »Matica hrvatska«) učestvovala sam sa člancima, pisala sam uglavnom o radu HKDM – pojedinim članovima.

U Zagrebu smo surađivali najviše sa Ministarstvom vanjskih poslova i Ministarstvom za kulturu, u Sloveniji sa Ministarstvom za kulturu, hrvatskim veleposlanikom i nekim predstavnicima toga veleposlanstva. Surađivali smo

i odlazili na sjednice Saveza hrvatskih društava u Sloveniji, dakle u Ljubljani. U Mariboru surađivali smo sa mariborskим »županima«, pogotovo sa g. Sovićem i dr. Klasincem, dožupanom. Na temelju tih razgovora i razgovora u Ljubljani došlo je Društvo u program dotacija, tako sa strane Ljubljane kao i sa strane mariborske općine. No, priliv finansijskih sredstava uslijedio je tek nakon završetka mog mandata. Svo vrijeme mog predsjedavanja najveći dio materijalnih troškova (putovanja u Ljubljani, Zagreb i drugdje, telefon, poštarina itd.) snosila sam sama. Ali bila sam zadovoljna da će moj naslijednik imati dosta bolje uvjete za rad.

Imali smo vrlo kvalitetna predavanja u Društvu. Neki predavači su došli iz Zagreba, a neki su bili iz našeg Društva. Imala sam u planu i osnivanje knjižnice. Za vrijeme moga mandata dobili smo nekoliko vrijednih knjiga. Nadalje željela sam omogućiti održavanje tečaja hrvatskog jezika za mladež i odrasle Hrvate u Mariboru. Izdala sam dva broja lista »Glasilo hrvatskog društva Maribor«, više nije bilo moguće iz finansijskih razloga.

Humanitarna sekcija brinula se o četvoro djece (kumčadi) palih branitelja. U zadatke te sekcijske ulazile su i posjete bolesnim članovima Društva. Vođa te sekcijske pozvao na dobrovoljno davanje krvi u Zagrebu kada je to bilo veoma aktualno.

Kulturna sekcija je u prostorijama našeg društva organizirala priredbe za Dan hrvatske državnosti. Tada, i još neki put, otvorili smo izložbu slikarskih radova članova Društva u društvenoj prostoriji. Voditeljica likovne sekcijske otvarala je nekoliko izložaba likovnih radova članova Društva i drugdje, u Mariboru, u Zagrebu, u Splitu, i dogovorila mogućnost recipročnih slikarskih izložaba, dakle izmjene nastupa mariborskih i hrvatskih umjetnika i to akad. slikara, a surađivala je i s mariborskog galerijom ARS SACRA i galerijom GABERI u vezi izložaba umjetnika iz Hrvatske.

Turističko-ugostiteljska sekcija je organizirala više domjenaka (piknika) koji su bili dobro posjećeni. U nadležnosti ove sekcijske bili su i izleti, npr. u Bleiburg i Mariju Bistrigu. »Duša« ove sekcijske bili su Ludvik Marušić te Ivica Pavlovski. Ženska sekcija imala je česta druženja, pogotovo u vezi sa rođendanima članica. Šahisti (sportska sekcija) imali su turnir sa podjelom nagrada.

U prostorijama društva smo se sastajali članovi tri puta tjedno, imali smo domara. Najviše posjetilaca je bilo poslije nedjeljnih misa. Gotovo uvijek je bio nedjeljom sa nama i p. Grafenauer. Bio je član našega društva.

Za vrijeme mojih dvaju predsjedničkih mandata je Društvo na temelju mnogih kontakata i novih veza postiglo respektabilan ugled i to ne samo u Mariboru nego i šire u Sloveniji i jednakim u Hrvatskoj. To mi je najdraže sjećanje.

dr. Maja Vetrih

Aktiviranje najmlađih u rad Društva

Pomalo neočekivano članovi Hrvatskog kulturnog društva su me predložili, a na redovitoj izbornoj skupštini 2002. godine s većinom glasova i izabrali za predsjednika društva. Pomalo zbrunjen bez pripremljenog programa prihvatio sam se časnog, ali i odgovornog posla.

Na mjesto predsjednika ponovno sam izabran u svibnju, 2004. godine i tu sam dužnost obavljao sve do 17. 12. 2007. godine, kada sam zbog lošeg zdravstvenog stanja napustio mjesto predsjednika.

U samom početku mandata temeljito sam proučio Statut Hrvatskog kulturnog društva, u kojem je zapisano: »Cilj društva je udruživati Hrvate koji žive u Sloveniji, radi nacionalnih, kulturno prosvjetnih, humanitarnih i rekreativnih potreba, te organizirano povezivanje s pripadnicima drugih naroda, prije svega sa Slovincima.“

Razmišljao sam kako i otkuda početi. Već 2002. godine primijetio sam da u Društvu nema djece, a i mladih je bio vrlo mali broj. Zapravo je bila izgubljena jedna cijela generacija Hrvata. Na moju sreću u izvršni odbor društva izabrani su mlađi članovi i članice koji su i sami imali malu djecu i veliku želju da se nešto pokrene. Tako smo postavili naše brojne programe, koji su se uglavnom odnosili na predavanja s područja hrvatske kulturne baštine, potom organiziranja raznih koncerata, priređivanja likovnih izložbi, izdavačke djelatnosti, organizaciju piknika, izleta itd. Sve su to bili programi koji su promicali bogatstvo hrvatske kulturne baštine, istinski duh hrvatskog naroda i hrvatskog jezika. Meni i mojem predsjedništvu bila je želja da se Hrvati u Mariboru prepoznaju po onome što je u njima starije od njih samih, ali i briga da se ne izgube u asimilacijskim i globalizacijskim tokovima.

Ne podcenjujući spomenute programe svima nam je ipak bilo najdraže djelovanje dopunske škole na hrvatskom jeziku i rad sa djecom kroz takozvanu »likovnu radionicu«. Kroz ta dva programa i kroz djelovanje i organiziranje djece vratili smo u Društvo veliki broj »udaljenih« članova.

Članovi našeg izvršnog odbora uveli su u rad ponajprije svoju djecu, a zaljubljena djeca u likovno stvaralaštvo u našoj radionici, dovela su pak svoje prijatelje iz škole, svoje bake, tete, itd. Tako nas se okupilo veći broj, a bilo je veselo i zanimljivo.

Cilj likovne radionice bio je zapravo okupljanje mlade populacije. U radionici su djeca kroz igru govorila hrvatskim jezikom, a izradivanjem raznih predmeta iz naše tradicije, razvijali su osjećaje za hrvatske običaje i pripadnost hrvatskome narodu. Naša namjera bila je dati smisao slobodnom vremenu te usmjeriti njihovu energiju u aktivno sudjelovanje unutar Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru. Za svaki veći hrvatski praznik, u prostorijama društva priredili smo izložbu dječjih likovnih radova. Izložbe su bile masovno posjećivane što je još više motiviralo rad naših mladih umjetnika.

Drugi program koji nas je izuzetno veselio odnosi se na dopunsku nastavu na hrvatskom jeziku. Školu je financiralo Hrvatsko ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, u koju su se uključivali svi oni koji su željeli njegovati i usavršiti svoj materinji hrvatski jezik, kao i svi oni kojima hrvatski jezik nije bio materinji, ali su ga željeli naučiti. Polaznici škole osim hrvatskog jezika, mogli su naučiti i dosta zanimljivih stvari iz hrvatske povijesti, zemljopisa i kulture. Bili smo ponosni na školu. Svake godine bilo je sve više upisanih, koji su nakon završenog određenog stupnja dobivali diplome, vrlo bitne za sve one koji su razmišljali o nastavku obrazovanja, odnosno o studiranju u Republici Hrvatskoj. Lijepo je danas sresti poneke polaznike hrvatske dopunske škole, diplomante visokih i viših škola, a koji i danas govore čistim hrvatskim jezikom, kao da su odrastali i školovali se u Republici Hrvatskoj. Svi naši programi bili su u biti jedno veliko i zabavno druženje sa raznovrsnim sadržajima. Želja nam je bila da se članovi što više povežu među

sobom i prepoznaju na ulici, kako bi na taj način zorno prikazali tradiciju, običaje i kulturu svog hrvatskog naroda, koja je veoma duga i bogata. Želja nam je bila zauzeti pripadajuće mjesto unutar korpusa hrvatskog iseljeništva.

Na djelatnost i rad u mojoj šestogodišnjem mandatu (2002. – 2007. god.) gledam s velikim zadovoljstvom. Ponosan sam da smo dobro sudjelovali, i jedni drugima pomagali. Nema razloga da bih bio malodušan i da se ne bi zajedno s vama, drage Hrvatice i Hrvati, veselio. Osobno mislim da sam unutar zidova Hrvatskog kulturnog društva i među vama, cijenjene članice i članovi, ostavio jedan dio sebe.

Ludvik Marušić

Status hrvatske zajednice u Sloveniji

Prema službenim podacima o popisu stanovništva može se zaključiti, da se broj pripadnika hrvatske narodnosti, kao najbrojnije u Republici Sloveniji, postupno smanjuje. Od 1991. godine do 2002. godine broj stanovnika, koji su se izjasnili kao Hrvati, smanjio se s 53882 na 35642. Zanimljiv je podatak, da se broj onih koji su se opredijelili, da im je materinji jezik hrvatski nije smanjio, već je ostao približno isti. Unatoč činjenici, da se statistika može razlikovati zbog mijenjanja terminologije i strukture pitanja na osnovi kojih se ti podaci prikupljaju u vrijeme popisa, moramo sa zabrinutošću konstatirati, da se radi o trendu smanjivanja brojnosti naše etničke zajednice pod jakim utjecajem općih asimilacijskih tokova.

Visokom stupnju asimilacije Hrvata u Republici Sloveniji doprinosi i poistovjećivanje pojma integracije i asimilacije. Integracija je poželjna, a asimilacija nije, jer negativno utječe na postepeni gubitak vlastitog nacionalnog identiteta.

Na pojačanu asimilaciju u velikoj mjeri utječe i činjenica, da Hrvati u Republici Sloveniji osim individualnih nemaju zajamčena i kolektivna prava. Bez kolektivnih prava hrvatskoj zajednici u Sloveniji, prijeti izumiranje i kao takva nema perspektive. Ne mali utjecaj na asimilaciju ima susjedstvo država, povjesna povezanost, ista vjera i sličnost kulture i običaja. Povjesna isprepletenost, ista vjera i kulturna sličnost omogućili su da se većina naše zajednice u Sloveniji relativno brzo integrirala još u bivšoj zajedničkoj državi. To se pokazalo pozitivno, a došlo je do

izražaja za vrijeme osamostaljivanja i stvaranja nove slovenske države, kada je naša zajednica s slovenskim narodom od prvog dana rame uz rame stvarala novu slovensku državu. To zajedništvo se pokazalo također i kasnije kada smo svesrdno pomagali Hrvatskoj u domovinskom ratu, kada je slovenski narod stajao uz nas.

Unatoč zajedničkom angažiranju na ostvarivanju samostalnosti, osim individualnih prava, hrvatska zajednica u Sloveniji nije dobila kolektivna manjinska ustavna prava. Ne samo, da je izjednačena s drugim etničkim zajednicama bivše države, nego je zbog svojeg specifičnog položaja potisnuta u slabiji položaj, što utječe na pojačanu asimilaciju.

Od 1991. godine do danas, po pitanju priznavanja kolektivnih prava nije se ništa bitno uradilo i promijenilo. Rijetki pojedinačni javni istupi pojedinaca ostali su bez odjeka i rezultata na svim razinama. Masovnog organiziranog nastupa u okviru hrvatskih društva kao i u Savezu hrvatskih društava u Sloveniji nije bilo. Razlog tome bio je pogrešan stav, da to nije naše područje djelovanja, jer smo kulturno društvo. Zaboravljalo se, da je osnovna zadaća djelovanja etničkih društava na očuvanju identiteta, kulture i jezika, a to se jedino može trajno u okviru priznatog statusa nacionalne manjine. Pridobivanje statusa u okviru zajedničke akcije s ostalim novonastalim narodnim manjinama nakon raspada Jugoslavije, u koju su nas gurali pojedinci mimo volje većine bilo je pogrešno. Osim što ideja nije bila prihvaćena od većine unutar naše zajednice, unošila je razdor i nesuglasice u društvima.

Promjenom vodećih struktura u nekim društvima u zadnjih par godina pristupilo se angažiranjemu rješavanju projekta pridobivanja kolektivnih prava za hrvatsku zajednicu. Zauzet je odlučan stav, da se u akciju za pridobivanje kolektivnih prava hrvatske zajednice ide samostalno zbog specifičnog položaja naše zajednice naspram slovenskome

narodu. Odlučeno je da to bude prioritetna zadaća Saveza hrvatskih društava u Sloveniji i njenog predsjedništva.

U tu svrhu potrebno je maksimalno poraditi na prepoznatljivosti i masovnosti. U tom smjeru mora se više angažirati cijele zajednice. Pridobivanje statusa za našu zajednicu neće biti jednostavna zadaća. Trebati će pridobiti većinu domaće slovenske društvene i političke javnosti. Biti će to dugotrajan i mukotrpan posao, za sve sudionike, gdje će trebati puno angažiranosti, umijeća i znanja, diplomatske spremnosti, dobre volje i razumijevanja.

Hrvatsko kulturno društvo u Mariboru je u razdoblju od 2005. do 2011. godine postiglo bitne pomake u radu društva. Unatoč tome, što smo svoj rad usmjerili pretežno na očuvanje nacionalnog identiteta ocjenjujem, da dugorочно na tom području nismo puno učinili. Očuvanje identiteta je neposredno povezano s statusom, kojeg za sada naša hrvatska zajednica u Republici Sloveniji nema riješenog. Ako se taj problem Hrvata u Sloveniji uskoro ne riješi, možemo očekivati, da će se broj pripadnika hrvatske narodnosti u Sloveniji naglo smanjivati.

Sadašnje stanje nije prihvatljivo, tim više jer hrvatska zajednica u Sloveniji po svim evropskim i međunarodnim pravilima ispunjava sve uvjete za status nacionalne manjine i to takav status kakav ima slovenska zajednica u Hrvatskoj.

Josip Kelemen

Prva bogoslužja u Mariboru na hrvatskom jeziku

Prva misa na hrvatskom jeziku služena je na Uskrs 1971. godine u crkvi sv. Magdalene, na osnovi inicijative, koju su pokrenuli Stjepan Katalinić, Davor Duišin, Krinoslav Šalinović i Milan Vlašić. Sv. misu je darovao p. Franc Cerar, kojemu smo vrlo zahvalni. Tako je to trajalo svake nedjelje poslije podne do jeseni, kada smo prestrašeni progonima vezanim uz »maspok« u Hrvatskoj prekinuli daljnje aktivnosti.

Tek osnivanjem Hrvatskog kulturnog društva krajem 1990. godine, sazrjeli su uvjeti za ponovno oživljavanje bogoslužja na hrvatskom jeziku u Mariboru.

Zahvaljujući mariborskom biskupu mons. Francu Krambergeru, koji nam je ustupio crkvu sv. Alojzija na Glavnome trgu, održana je prva sv. misa kao polnoćka na badnjak i dnevna božićna misa. Mise je služio franjevac p. Filip Gajski iz Varaždina, posredstvom predstojnika Inozemne pastve iz Zagreba mons. Vladimira Stankovića, koji nam je savjetovao, da u buduće sami pronađemo svećenika iz Slovenije. Obrativši se voditelju Hrvatske katoličke misije u Ljubljani fra. Marku Prpi nailazimo na negativan odgovor, pa nastavljamo s upornim obraćanjem kardinalu uzoritom Franji Kuhariću, da nas ima u vidu ukoliko se ukaže kakva prilika za slanje svećenika iz Hrvatske. U međuvremenu uspijevamo preko našeg člana prof. dr. Mate Šimundića pronaći u Mariboru isusovca p. Radogosta Grafenauera, koji je odlično govorio hrvatski, i nagovoriti

ga, da preuzeđe obavezu služenja sv. misa. Tako već 17. veljače 1991. godine u crkvi sv. Alojzija prisustvujemo sv. misi na hrvatskom jeziku.

Oformljeni prvi crkveni odbor u okviru Hrvatskog društva u sastavu Miro Bračić – predsjednik, Drago Barun, Petar Šalić i Milan Vlašić – orguljaš, bijahu glavni nositelji zaduženja za duhovne potrebe naš vjerske zajednice. Čak sam uspio oformiti i mali pjevački zbor za bolji ugođaj na sv. misama. Za pjevačke vježbe, zahvaljujući dobroti vlč. Stanka Lipovšeka, koristili smo vjerouanu dvoranu.

Dolaskom izbjeglica i prognanika iz rata zahvaćenih krajeva, vjerska zajednica bila je spremna za prihvrat i opskrbu. Tim je stradalnicima osim humanitarne pomoći trebala i duhovna utjeha, koju im je na najbolji mogući način nudio upravo p. Grafenauer.

Nakon niza pokušaja, u listopadu 1998. godine konačno uspijevamo u Mariboru dobiti stalnog svećenika isusovca p. Valentina Miklobušeca.

Sretan sam što mi je pripala čast, da među prvima upoznam i ugostim u svome domu našeg novog dušobrižnika. Prilikom njegovog nastupnog služenja sv. mise 18. listopada 1998. godine, u kojem su sudjelovali p. Grafenauer i vlč. Stanko Lipovšek iz mariborske biskupije, u znak dobrodošlice sastavili smo pjevački zbor od nekoliko ženskih i muških glasova, koji je uz zvukove orgulja uveličao događaj na kojeg smo tako dugo čekali.

Milan Vlašić

Priča o grbu Hrvatskog kulturnog društva

Hrvatsko društvo u Mariboru u početku je koristilo okrugli pečat sa povijesnim hrvatskim grbom i natpisom Hrvatsko društvo u Mariboru. Dopisi i ostali pisani materijali nisu se ukrašavali sa grafičkim simbolima, eventualno ako se radilo o nekom svečanijem dopisu ukrasilo se sa povijesnim hrvatskim grbom ponekad i sa »pletenicom« iznad »šahovnice«!

Republika Hrvatska je uvela kao državni grb »šahovnicu« sa »krunicom« to jest pet malih grbova hrvatskih pokrajina. Tom prilikom nam je bilo objašnjeno iz ministarstva vanjskih poslova da društva ne smiju upotrebljavati državni grb. Istovremeno je Republika Slovenija sredinom 1996. godine promjenila propise o društвima i nazivima društava, tako da smo morali promijeniti naziv u Hrvatsko kulturno društvo Maribor.

Na izvršnom odboru smo predložili, da članovi daju prijedloge za novi grb društva. Kao tajnik društva pokušao sam napraviti prijedlog novog grba. Pošao sam od toga da smo mi u dijaspori samo dio hrvatskog naroda pa ne trebamo kompletnu »šahovnicu« od 5x5 polja nego samo četiri polja. Kako smo društvo u Mariboru, trebalo je dodati i neki element iz grba grada Maribora. Odlučio sam sa za detalj goluba, jer je jednostavan i prepoznatljiv! Po riječima tadašnjeg župnika u mariborskoj katedrali g. Lipovšeka, golub predstavlja svetoga duha, koji se spušta nad Maribor.

Tu moju ideju pokušao sam realizirati na crtačoj dasci uz pomoć ravnala i šestara, koje imam kod kuće, pa sam na slijedećoj sjednici izvršnog odbora pokazao osnutak! Bilo je i nekih (usmenih) prijedloga kao na primjer

Vučedolska golubica, golubica mira i slično, no ti prijedlozi nisu prihvaćeni jer ne odražavaju bit HKDM. Jedina primjedba je bila, da je osnutak primitivno urađen i da bi trebalo dati profesionalcu da to oblikuje. Budući nismo imali u blagajni novca za dizajnera, zamolio sam mog poznanika, akademskog slikara g. Ređu Kolakovića, koji mi je obećao besplatno pomoći i eventualno dati i neki bolji protuprijedlog.

Kad sam ga nakon nekoliko dana posjetio, rekao je, da moj prijedlog ima sve elemente koje grb društva treba imati i da on ne bi ništa dodavao niti oduzeo. Budući se on bavio izradom logotipa i zaštitnih znakova za industriju, raspolaže odgovarajućim programom na svojem računalu, pa je odabrao prikidan oblik štita, razdijelio ga na četiri polja, a goluba smo skeniranjem izvadili iz mariborskog grba i ukomponirali u naš. Ređo je odabrao izgled (font) i boju slova za tekst i tako je nastao naš novi grb i logotip Društva, koji je na sjednici izvršnog odbora bio promoviran, a prihvaćen 22. ožujka 1997 na godišnjoj skupštini.

Posebno je bila oblikovana glava dopisa u crnobijeloj izvedbi za obične dopise i u boji za svečanije dopise (zahvale, diplome i slično). Izrađen je i novi žig Društva sa logotipom Društva.

Za slijedeći piknik bile su izrađene majice sa logotipom Društva i uspješno prodavane na pikniku.

Željko Desaty

Grb Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru

***PRIZNANJA POVODOM
20. OBLJETNICE***

Plakete – znak zahvalnosti

Prilikom proslave jubilarne 20-te godišnjice Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru, dodijeljene su plakete najzaslužnijim članovima Društva u znak zahvalnosti za njihov doprinos u radu i djelovanju u proteklom razdoblju.

Prijedloge kandidata za dodjelu plaketa dali su predsjednici i tajnici Društva za svoja razdoblja.

Već prilikom dodjele naglašeno je, da time lista dobitnika nije zaključena, i da postoji spremnost popraviti eventualne nenamjerne propuste.

U znak zahvalnosti za dobру suradnju i pomoć u radu, Hrvatsko kulturno društvo u Mariboru dodijelilo je plakete također i pojedincima i ustanovama, koji nisu naši članovi, te donatorima, koji su svojim novčanim prilozima pomogli u pokrivanju troškova vezanih uz obilježavanje jubilarne obljetnice.

Dobitnici plaketa

Svi dosadašnji predsjednici Društva

dijamantna plaketa

Prof. dr. Šime Ivanjko
Dr. Maja Vetrh
Luca Vrdoljak
Zrinka Fortić
Ludvik Marušić
Josip Kelemen

Ustanovitelji Društva

zlatna plaketa

Tihomir Batorek
Miroslav Bosljevac
Miroslav Bračić
Ivica Jurić
Marijan Maček
Krunoslav Šalinović
Ratomir Šalinović
Dr. Mate Šimundić - posmrtno
Milan Vlašić
Gjoko Turudić

Zaslužni članovi Društva

zlatna plaketa

Zorica Barać
Željko Desaty
Emilija Hajdinjak
Mijo Jurčević
Janko Lipovec
Petar Lisjak
Dubravka Lovrec Jajčević
Stipe Mudražija
Josef Šimčik - posmrtno
Rado žIC

srebrna plaketa

Dunja Bezjak
Nada Canjko
Rudolf Čerin
Marija Desaty
Iva Jajčević
Klapa Dalmary
Štefica Marušić
Slavko Nakić
Andrija Topić

brončana plaketa

Marko Lovrić
Zlatko Martinović
Ivica Pavlovska
Josip Pocrnja
Vilko Poturica
Jelena Ribić
Stjepan Šlosar

Počasni članovi Društva

zlatna plaketa

Dr. Svetjel Berković – veleposlanik RH
 pater Franc Cerar
 Lea Ivanjko
 Dr. Stanko Lipovšek - celjski škof
 pater Valentin Miklobušec
 Mariborska nadškofija
 Tone Partlič
 Radio Brezje
 Darko Šonc
 Televizija RTS Maribor

Zasluge za Društvo

zlatna plaketa

Župnijska cerkev sv. Jožefa na Studencih
 pater Radogost Grafenauer
 Javni sklad RS za kulturne dejavnosti
 Javni sklad RS za kulturne dejavnosti – OE Maribor
 Rok Peče
 Savez hrvatskih društava u Sloveniji
 Hrvatska radiotelevizija
 Branko Uvodić, glavni urednik emisije Lijepom našom

Donatori Društva

dijamantna plaketa

IDEA DESIGN d.o.o. Maribor
 FIRST d.o.o. Murska Sobota
 MASTROJ d.o.o. Maribor
 MI STROJ d.o.o. Maribor
 OBO BETTERMAN d.o.o. Trnovec Bartolovečki
 PRO PLUS d.o.o. Maribor

SPEDLOG d.o.o. Maribor
 STINAKO d.o.o. Maribor

zlatna plaketa

Juraj Krnjak
 Karli Udovičič s.p. Šentilj
 MESTNA VRATA d.o.o. Maribor
 POLIPLET d.o.o. Slovenska Bistrica

srebrna plaketa

Petar Lisjak
 Vilko Poturica
 Stjepan Radić
 Jakob Rukelj
 Stjepan Rukelj s.p.
 GOLAR TELECONSULT d.o.o. Gornja Radgona

brončana plaketa

Dunja Bezjak
 Branko Hrženjak
 Janez Tišler s.p. Cankova
 POMIK d.o.o. Maribor

**UMRLI ČLANOVI
HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA
U MARIBORU**

Umrli članovi Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru

od 1990. do 2010. godine

Jurica Bačić
Anton Bartolić
Petar Barun
Drago Batarilo
Dubravka Bezjak-Desaty
Ivo Bjelobrk
Perka Bjelobrk
Denis Bulaja
Anton Cestar
Ivan Čačić
Petar Čerkezović
dr Stipe Čokolić
Marin Dlaka
Zvonko Draganjac
Nedjeljko Ereš
Radogost Grafenauer
Marko Grgić
Josip Halić
Nikola Halić
Stjepan Hrenić
Željko Ivanjko
Đurđa Jelenc
Nada Jurčević
Jozo Jurić
Anto Komljenović
Josip Kulaš
Ana Lovrec
Stanko Martinčević

Branko Matijević
Slavica Matijević
Jerko Matišić
Lucija Mihelić
Franjo Mijić
dr. Zoltan Miksić
Viktor Nedved
Danica Pečarić
Adela Poljak
Mijo Poljak
Joža Puklek
Ivo Radolfi
Milan Ramšak
Paško Rudan
mag. Alojz Slivnjak
Maja Srbljenović-Turcu
Jure Starčević
Dragutin Šegrec
Jožef Šimčik
prof.dr. Mate Šimundić
dr. Jelena Šmajgert
Ivan Šoštarek
Niko Vrdoljak
Lucija Vrdoljak
Anto Zečević
Đuro Zečić
Istok Zelić

Završna misao

Iz kronološkog pregleda aktivnosti može se razabratiti, da je Hrvatsko kulturno društvo u Mariboru u svojem dvadeset godišnjem djelovanju doživljavalo i uspone i padove što je uobičajeno za gotovo sva slična društva.

Početak djelovanja karakterizira zadržavajući elan cjelokupnog članstva ispunjen snažnim rodoljubnim emocijama u sjeni domovinskog rata u Hrvatskoj, što je naročito došlo do izražaja u humanitarnim aktivnostima. Smirivanjem ratnih aktivnosti postepeno se smanjuje i potreba po humanitarnim akcijama, pa se djelovanje Društva sredinom devedesetih godina sve više usmjerava u kulturnu sferu djelovanja, zadacima i ciljevima zacrtanim statutom. Nastupilo je vrijeme u kojem je društvo trebalo prijeći na zadatke prilagođene normalnim mirnodopskim vremenima, pogotovo na zadatke povezane sa imenom društva - kultura.

Uslijedila je druga faza djelovanja Društva. Nažalost preusmjerenjem aktivnosti smanjuje se interes za rad u Društvu. Osjećao se neki zamor, koji je možda normalan poslije nekoliko burnih godina. Zacrtano djelovanje po sekcijama nije dalo očekivane rezultate, već naprotiv, dolazi do određenog raslojavanja unutar vlastitih redova, što se vrlo negativno odrazilo na stanje u Društву. Nezainteresiranost za aktivno djelovanje i neke razmirice među pojedinim članovima, odrazilo se u činjenici, da je krajem prvog desetljeća djelovanja došlo do ozbiljnijeg zastoja. Uz problem nedovoljne aktivnosti pojavila se i kriza rukovođenja.

Maksimalnim zalaganjem preostale jezgre Društva početkom 2000. godine poduzeti su odlučni koraci za ponovno jače aktiviranje rada u Društvu. Moglo bi se reći, da je s novim desetljećem započeo ponovni procvat Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru, kad su ponovo stvoreni uvjeti za normalno djelovanje. Okupljanja članova postaju češća i masovnija. Vrlo je pohvalno što su se aktivirali mlađi i najmlađi članovi u pojedinim segmentima djelovanja, a i stariji članovi aktivnije učestvuju u radu. Intenzivno se radi na realizaciji kulturnih projekata i zabavno rekreativnim aktivnostima.

Najveće zasluge za uspješan rad treba svakako pripisati predsjednicima i njihovim najužim suradnicima. Ta konstatacija važi za cjelokupno razdoblje djelovanja Društva od osnivanja do danas.

Određene oscilacije u radu kao i iznesena problematika s kojom se Hrvatsko kulturno društvo u Mariboru suočavalo tijekom svog djelovanja ni u kom slučaju ne smiju i ne mogu zasjeniti uspješan dugogodišnji rad na gotovo cijelom području djelovanja. Valja naglasiti, da je Hrvatsko kulturno društvo u Mariboru uspješno obavilo svoje poslanstvo unatoč problemima s kojima se suočavalo tijekom svog djelovanja.

Mnogim teškoćama kumovala je slaba finansijska situacija zbog čega neki projekti nismo mogli biti realizirani onako kako su prvobitno bili zamišljeni. Sigurno je da bi uspješnija realizacija programa privukla i veći broj pripadnika hrvatske etničke zajednice u Društvo, i da bi se u tom slučaju u manjoj mjeri suočavali s problematikom osipanja članstva.

Budući da je novaca od prikupljene članarine i pomoći od Vlade Republike Hrvatske sve manje, a pomoći Ministarstva za kulturu Republike Slovenije gotovo da je usahnula, pokrivanje režijskih troškova i financiranje zacrtanih programa iz godine u godinu sve je teže. Zbog po-

manjkanja finansijskih sredstava neki programi jednostavno nismo mogli biti realizirani.

Nažalost mnogih članova više nema među nama, jer su nas zauvijek napustili. Uz duboko poštovanje zadržati ćemo ih u našem sjećanju.

Mnogi zbog bolesti ili poodmaklih godina ne mogu uzeti aktivno učešće u Društvu, a bilo je i slučajeva kad su neki članovi iz osobnog nezadovoljstva zbog nekih pojava, ili međusobnog nerazumijevanja, napuštali redove Društva ili se povukli u zatišje. Neki su se odselili, a poneki jednostavno umorili.

Krajnje je vrijeme, da se Društvo osvježi novim mlađim ljudima, kao glavnim osloncem budućeg uspješnog djelovanja i prosperiteta.

Sasvim je sigurno, a i mnogi drugi dijele to mišljenje, da bi najveći poticaj za omasovljjenje Društva bilo ustavno priznanje Hrvata u Republici Sloveniji kao nacionalne manjine, čime bi se stvorili finansijski i materijalni uvjeti za rad i organizirano kulturno djelovanje. Jedino na taj način moguće je bitno usporiti nezaustavljiv proces prijeteće asimilacije u sklopu sveopće globalizacije u svijetu.

Petar Lisjak

